

Just Now

*a toolbox
for teaching
human rights*

Historia propagandy i dezinformacji

Zestaw kart osi czasu JustNow

Projekt "JustNow - A Toolbox for Teaching Human Rights" koncentruje się na opracowaniu materiałów metodologiczno-dydaktycznych związanych z edukacją w zakresie praw człowieka, w połączeniu z grami symulacyjnymi i uczeniem się różnorodności w pozaformalnej i formalnej pracy edukacyjnej z młodzieżą.

Ten zestaw kart na osi czasu koncentruje się na nauczaniu o propagandzie i dezinformacji w historii aż do dnia dzisiejszego, obejmując niektóre kluczowe definicje, wydarzenia i zmiany w tej dziedzinie. Karty mogą być wykorzystywane w nauczaniu historii, etyki lub edukacji obywatelskiej, a także w innych formach edukacji pozaformalnej, zwłaszcza w celu kontekstualizacji umiejętności korzystania z mediów i obywatelstwa cyfrowego. Zaleca się, aby nauczyciele uzupełnili karty o lokalne przykłady.

Karty zostały stworzone przy użyciu obrazów i informacji wyszukanych w Internecie, ze źródłami odnotowanymi na odwrocie kart. Karty zostały stworzone wyłącznie do celów edukacyjnych non-profit i są wykorzystywane w salach lekcyjnych lub nieformalnych placówkach edukacyjnych.

Stworzony przez: Zespół projektowy JustNow

Treść tych materiałów nie odzwierciedla oficjalnej opinii Unii Europejskiej. Odpowiedzialność za informacje i poglądy wyrażone w materiałach spoczywa wyłącznie na ich autorze (autorach).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Historia propagandy i dezinformacji

Przegląd kategorii

Kluczowe terminy i pojęcia

Definicje kluczowych terminów w dziedzinie propagandy i dezinformacji

Szkody i skandale

Przypadki i przykłady szkodliwości propagandy i dezinformacji w społeczeństwie

Kultura

Sztuka, książki, filmy zgłębiające temat propagandy i dezinformacji

Techniki i metody

Opisy technik i metod propagandowych

Studium przypadku Trzeciej Rzeszy

Przykłady propagandy i dezinformacji z Trzeciej Rzeszy w szczególności

Rozwiązania

Działania i rozwiązania w zakresie przeciwdziałania dezinformacji

Osoby godne uwagi

Znane osoby, aktywiści, naukowcy w dziedzinie dezinformacji i propagandy

Przegląd wszystkich kart "Historia propagandy i dezinformacji"

Kluczowe terminy i pojęcia	Kultura	Afery i przypadki działań propagandowych o dużej szkodliwości społecznej	Techniki i metody propagandy i dezinformacji	Studium przypadku Trzeciej Rzeszy	Rozwiązania (jak rozwiązać problemy)	Osoby godne uwagi
Teoria spiskowa	Dziękujemy za palenie	Afera Muldergate	Wojna psychologiczna	Triumf woli	Kontrpropaganda	WikiLeaks
Deep Fakes	Narodziny narodu	McCarthyism i czerwony strach	I Want You	Ministerstwo Oświecenia Publicznego i Propagandy	Działania prawne	Ruch Propagandowy
Sygnalista	Fakty i Akty (Wag the Dog)	Infodemia	Oszustwo	Joseph Goebbels	Sprawdzanie faktów	Edward Bernays
Spin doktor	Plakat Che Guevara	Broń masowego rażenia	Bot	Mein Kampf	Weryfikacja / obalanie	Noam Chomsky
Mowa nienawiści	Wojna światów	Pizzagate	Antyamerykańskie murale w Teheranie	Antysemitcka propaganda	Umiejętność korzystania z mediów i informacji	Hannah Arendt
Zaburzenie informacji	Orwell 1984	Związek szczepionki z autyzmem	Pranie informacji	Pożar Reichstagu	Edukacja w zakresie obywatelstwa cyfrowego	Maria Ressa
Propaganda	Guernica	Wyścig kosmiczny	Clickbait	Nazistowska propaganda (plakaty)	Budowanie krytycznego myślenia	Edward Snowden
Stwierdzenie		Związek między		Nazistowska	Stwierdzenie	Kult osobowości

Triumph des Willens

Reichsparteitagfilm der N.S.D.A.P.
Gesamtleitung v. Regie: Leni Riefenstahl

Zdjęcia: Erich Ludwig Stahl (1935), Wikimedia Commons

Triumpf woli

1935

Triumpf woli, wydany w 1935 roku, to 114-minutowy niemiecki film dokumentalny i propagandowy nakręcony przez słynną reżyserkę Leni Riefenstahl. Film jest kroniką kongresu partii nazistowskiej w Norymberdze w 1934 roku, krótko po dojściu nazistów do władzy, z udziałem Adolfa Hitlera, Hermanna Göringa i wielu innych prominentnych przywódców nazistowskich.

W tworzeniu dokumentu wzięły udział 172 osoby (36 operatorów i asystentów operatorów było ubranych w mundury SA, aby nie wyróżniać się na panoramicznych ujęciach wykonanych przez 9 fotografów lotniczych). Ostateczny produkt, zmontowany z ponad 60 godzin materiału nakręconego w ciągu czterech dni kongresu, został ukończony w ciągu pięciu miesięcy. Ogromna skala wydarzenia (wzięło w nim udział ponad milion Niemców), liczne orły i swastyki, perfekcyjne formacje żołnierzy maszerujących do muzyki klasycznej oraz fragmenty przemówień Hitlera i innych ważnych osobistości podkreślały jedność partii nazistowskiej i pokazywały światu jej potęgę.

Stał się jednym z najważniejszych filmów propagandowych wszech czasów, zdobywając nagrodę dla najlepszego zagranicznego filmu dokumentalnego na Festiwalu Filmowym w Wenecji w 1935 roku oraz złoty medal na Wystawie Światowej w Paryżu w 1937 roku.

Cały film jest szeroko dostępny w Internecie, na przykład pod adresem: www.dailymotion.com/video/x6uajey

The background of the image is a large, embossed seal of the United States Department of Education. It features an eagle with wings spread, holding a shield on its chest. Above the eagle's head is a circular emblem with stars. A banner across the eagle's chest contains the letters "E PL".

WHY WE FIGHT

A SERIES OF SEVEN
INFORMATION FILMS

Kontrpropaganda

Dlaczego walczyliśmy (1942-1945)

Frank Capra, włosko-amerykański reżyser, producent i scenarzysta, po obejrzeniu niemieckiego filmu Triumf Woli, został zainspirowany do stworzenia kolejnego filmu dokumentalnego (zleconego przez armię amerykańską), będącego bezpośrednią odpowiedzią na nazistowską propagandę.

"Triumf nie strzelał, nie zrzucał bomb, ale jako broń psychologiczna mająca na celu zniszczenie woli oporu, był równie zabójczy".

(Capra; 1977; patrz: www.thefilmagazine.com/film-as-a-political-medium-propaganda-and-the-triumph-of-the-will/).

"Why We Fight" to seria siedmiu filmów propagandowych, które początkowo miały być pokazywane amerykańskim żołnierzom przed ich wyjazdem za ocean. Później prezydent Roosevelt nakazał dystrybucję do publicznego oglądania w kinach. Dokument miał dwa zadania: zapewnić informacyjny przegląd wojny i uzasadnić amerykańskie zaangażowanie w nią, a także podnieść morale amerykańskich żołnierzy.

Filmy (Prelude to War (1942), The Nazis Strike (1943), Divide and Conquer (1943), The Battle of Britain (1943), The Battle of Russia (1943), The Battle of China (1944), War Comes to America (1945)) znajdują się w domenie publicznej i są dostępne do obejrzenia lub pobrania.

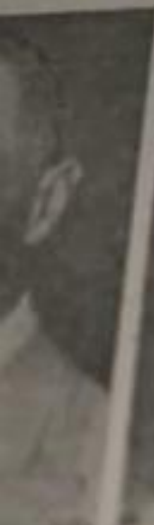

Verkehrsminister

Gebürtiger Finanzrat M. d. R. Brüning, Reichsminister der Wirtschaft u. Reichsminister für Ernährung u. Landwirtschaft

Reichsminister für Ernährung u. Landwirtschaft

Das Buch des Tages: Mein Kampf von Adolf Hitler

Das Buch des Tages: *Mein Kampf* von Adolf Hitler

Was wird Adolf Hitler tun? — fragen heute Millionen hoffender Deutscher! — Diese Frage kann jeder beantworten, der sein Werk und damit sein Wollen und Ziel kennt. Jeder, ob Freund oder Feind, kann jetzt das Werk Hitlers nicht unbeachtet lassen.

2 Ausgaben: 2 Bände kartoniert je RM. 2,85, beide Bände in Ganzleinen gebunden RM. 7,20
Jede deutsche Buchhandlung hat dieses Buch vorrätig!
Verlag Frz. Eber. Muffl., München 2 NO

Berlin-Dahlem

Frankfurt a. M. Hotel Kölner Hof

Frankfurt a. M. Hotel Kölner Hof

am Hauptbahnhof, 20 Zimmer mit Voll-Veranda u. Kaminofen, von RM. 10,- an, Frühstück, Bad u. Badezimmer, ansonsten ganz bei prächtiger Küche Hermann Laska

Goslar/Marz

Im Tannhäuser Gasthof/Barr

Preise 3,- bis RM. 10,-, Vollfrühstück, Bad u. Badezimmer, Kaminofen u. Holzofen

Hannover

Hotel Bellevue

am Hauptbahnhof, 20 Zimmer mit Voll-Veranda u. Kaminofen, von RM. 10,- an, Frühstück, Bad u. Badezimmer, ansonsten ganz bei prächtiger Küche Hermann Laska

HOTEL HANNOVER

am Hauptbahnhof, 20 Zimmer mit Voll-Veranda u. Kaminofen, von RM. 10,- an, Frühstück, Bad u. Badezimmer, ansonsten ganz bei prächtiger Küche Hermann Laska

Landeck i. Tirol

am Hauptbahnhof, 20 Zimmer mit Voll-Veranda u. Kaminofen, von RM. 10,- an, Frühstück, Bad u. Badezimmer, ansonsten ganz bei prächtiger Küche Hermann Laska

Nordhausen am Harz

am Hauptbahnhof, 20 Zimmer mit Voll-Veranda u. Kaminofen, von RM. 10,- an, Frühstück, Bad u. Badezimmer, ansonsten ganz bei prächtiger Küche Hermann Laska

Wiesbaden i. Hess.

am Hauptbahnhof, 20 Zimmer mit Voll-Veranda u. Kaminofen, von RM. 10,- an, Frühstück, Bad u. Badezimmer, ansonsten ganz bei prächtiger Küche Hermann Laska

Advertisement for 'Kadbiadi' (900 Meter) Land Colberg, Ost Mecklenburg.

Kadbiadi (900 Meter) Land Colberg, Ost Mecklenburg.

Advertisement for 'Westendorf b. Kitzbühel'.

Westendorf b. Kitzbühel

Advertisement for 'Ein Saß von Brim'.

Ein Saß von Brim

Advertisement for 'AUG WIN'.

Advertisement for 'Frü'.

Turn- und Sportbeob

Mein Kampf autorstwa Adolfa Hitlera

1925

W swojej autobiografii politycznej opublikowanej w 1925 roku Adolf Hitler poświęcił propagandzie co najmniej dwa rozdziały. Polskie tłumaczenie poniższych cytatów związanych z propagandą pochodzi z "Mein Kampf. Moja walka", edycja krytyczna, tłumaczenie E.C.Król, wydawnictwo Bellona, Warszawa 2020

"Zadanie propagandy nie polega na naukowym wykształceniu jednostki, lecz na zwracaniu uwagi masom na pewne fakty, zdarzenia, konieczności itd. Dopiero na tej zasadzie ich znaczenie powinno dotrzeć do horyzontu myślowego mas."

"Każda propaganda musi być narodowa, a jej poziom intelektualny należy dostosować możliwości recepcji najbardziej ograniczonego spośród tych, do których zamierza ona się zwrócić. W ten sposób jej czysto intelektualny poziom będzie ustawiony tym niżej, im większa ma być masa ludzi, którą należy ogarnąć [działaniem propagandy]".

"Szerokie masy mają jedynie bardzo ograniczoną możliwość recepcji, niewiele rozumieją, a za dużo zapominają. Z tych powodów każda dążąca do skuteczności propaganda musi ograniczać się jedynie do bardzo nielicznych punktów, a te muszą być eksploatowane w formie haseł tak długo, aż również z pewnością ten ostatni [przedstawiciel szerokich mas} będzie w stanie na podstawie takich słów wyobrazić sobie to, co chciał. Jeśli złamie się tę zasadę i będzie się chciało wielostronności, działanie okaże się nieskuteczne, ponieważ tłum ani nie będzie mógł przetrwać, ani przyswoić sobie wskazanego materiału. W ten sposób efekt jeszcze bardziej się osłabi, i w końcu zaniknie".

ŻYDZI
WSZY

G. PEILER

TYFUS PIAMISTY

Zdjęcie: G. Peiler (1941), United States Holocaust Memorial Museum Photo Archives #89726, dzięki uprzejmości Archiwum Państwowego w Lublinie <https://perspectives.ushmm.org/item/propaganda-poster-jews-are-lice-they-cause-typhus>

Antysemicka propaganda w nazistowskich Niemczech

W latach trzydziestych i czterdziestych XX wieku propagandziści nazistowskich Niemiec wykorzystywali istniejące negatywne stereotypy na temat Żydów do wspierania oficjalnej polityki antyżydowskiej rządu, która rozpoczęła się od segregacji, po której nastąpiła przymusowa emigracja, a zakończyła się Holokaustem. Żydzi byli często przedstawiani jako "obcy" i "pasożytniczy" element społeczeństwa odpowiedzialny za kulturową i gospodarczą degenerację Niemiec. Przedstawiano ich jako dokładne przeciwieństwo Aryjczyków, a ich usunięcie postrzegano jako jedyną gwarancję świetlanej przyszłości Trzeciej Rzeszy. Antysemickie teorie spiskowe o potężnych międzynarodowych żydowskich planach unicestwienia Aryjczyków i ich rzekomej roli w rozpoczęciu wojny były stale obecne w przemówieniach, esejach, gazetach i radiu.

Ministerstwo Propagandy promowało ideę "żydowskiego wroga", aby usprawiedliwić i wesprzeć nazistowskie działania mające na celu "rozwiązanie kwestii żydowskiej". W latach 1923-1945 Julius Streicher (były nauczyciel szkolny) redagował i publikował cotygodniowy tabloid *Der Sturmer*, najbardziej antysemicką gazetę w Niemczech. Po przejęciu władzy w kraju przez nazistów tygodniowy nakład gazety znacznie wzrósł. Sprzedawano ją również poza granicami Niemiec.

Nazistowska propaganda nie "prosiła" bezpośrednio niemieckich obywateli o podjęcie działań, ale raczej o poparcie narzuconych przez rząd przepisów i nie ingerowanie w ich wdrażanie. Pomogły one stworzyć klimat obojętności, nienawiści i strachu, który umożliwił późniejsze ludobójstwo 6 milionów ludzi w Europie.

BRITONS

"WANTS
YOU"

JOIN YOUR COUNTRY'S ARMY!
GOD SAVE THE KING

Reproduced by permission of LONDON OPINION

Printed by the Victoria House Printing Co., Ltd., Tudor Street, London, E.C.

Reproduced from an original poster, held by the Imperial War Museum, by Colin Martin Ltd.

I WANT YOU
FOR U.S. ARMY

NEAREST RECRUITING STATION

Zdjęcie (po lewej): A. Erhardt (1914), Wikimedia Commons

Obraz (po prawej): Flagg, James Montgomery (1967), <http://www.loc.gov/pictures/item/2017645753/>

Tekst: <https://illustrationchronicles.com/i-want-you-the-story-of-james-montgomery-flagg-s-iconic-poster>

"I Want You"

Chcę Ciebie - Propaganda rekrutacyjna

"Kapelusz, kozia bródka, płonące oczy i ten długi oskarżycielski palec - plakat "I Want YOU!" stał się jednym z najbardziej kultowych obrazów w historii Ameryki. Używany przez armię amerykańską do rekrutacji żołnierzy podczas pierwszej wojny światowej, obraz ten przekształcił postać Wuja Sama w surową i potężną osobistość. Jego przekonująca poza i wyraźna postawa okazały się niezwykle skutecznym narzędziem podczas wojny, a w latach 1917-1918 wydrukowano oszałamiające cztery miliony egzemplarzy".

Ten niezwykle udany propagandowy plakat rekrutacyjny został zaprojektowany przez słynnego amerykańskiego ilustratora Jamesa Montgomery'ego Flagg, którego inspiracją był wizerunek brytyjskiego bohatera wojennego Lorda Kitchenera narysowany przez Alfreda Leete w 1914 roku. Wujek Sam (którego rysy twarzy przypominają rysy twarzy autora) po raz pierwszy pojawił się na okładce wydania magazynu Leslie's Weekly z 6 lipca 1916 roku pod tytułem "What Are You Doing for Preparedness?". Te same plakaty propagandowe były nadal używane podczas II wojny światowej.

Joseph Goebbels

(1897 - 1945)

Paul Joseph Goebbels był ministrem propagandy Hitlera. Był niskim, wątłym mężczyzną, który nie mógł aktywnie uczestniczyć w I wojnie światowej ze względu na krótszą o dwa cale nogę i zdeformowaną stopę, co było wynikiem zachorowania na polio w dzieciństwie. Zamiast tego kontynuował edukację i ostatecznie uzyskał tytuł doktora historii i literatury na Uniwersytecie w Heidelbergu. W 1924 r. wstąpił do partii nazistowskiej, a uznany za świetnego oratora i propagandystę, został mianowany ministrem propagandy. Do końca swojego życia skupiał się na dwóch kwestiach - "kwestii żydowskiej" i "micie Hitlera". Na przykład co roku w dniu urodzin Hitlera (Führera) wygłaszał przemówienie "Nasz Hitler". Oto fragment przemówienia wygłoszonego w jego 50. urodziny:

"Führer posiada obie cechy w wyjątkowej harmonii rzadko spotykanej w historii. Wyobraźnia i rzeczywistość łączą się w nim, aby określić cele i metody polityki politycznej. Jego współcześni są nieustannie zdumieni i zaskoczeni, widząc, jak genialnie łączy cele i metody, aby wpływać na historię".

1 maja 1945 roku Goebbels i jego żona Magda otruli sześcioro swoich dzieci cyjankiem, a następnie popełnili samobójstwo. Przed śmiercią Goebbels pełnił funkcję kanclerza Niemiec przez jeden dzień (Hitler popełnił samobójstwo 30 kwietnia) i rzekomo oświadczył: "Przejdziemy do historii jako najwięksi mężowie stanu wszechczasów lub jako najwięksi zbrodniarze".

**THANK YOU
FOR SMOKING**

Dziękujemy za palenie

2005

Oparty na powieści Christophera Buckleya z 1994 roku o tym samym tytule i zaadaptowany na ekran w 2005 roku przez Jasona Reitmana, "Dziękujemy za palenie" to satyryczna czarna komedia, która bada kulturę propagandy, lobbingu i spinu. Fabuła obraca się wokół Nicka Naylora (w tej roli Aaron Eckhart), rzecznika i lobbysty przemysłu tytoniowego. Jego przyjaciele pracują dla przemysłu alkoholowego i zbrojeniowego - nazywają siebie MOD Squad, czyli "Kupcy Śmierci".

"Niewielu ludzi na tej planecie wie, jak to jest być naprawdę pogardzanym. Czy można ich za to winić? Zarabiam na życie, stojąc na czele organizacji, która zabija 1200 osób dziennie". (Nick Naylor)

Chociaż oczywistym przesłaniem filmu jest to, że tytoń zabija i że przemysł próbował odwrócić uwagę ludzi od tego faktu przez dziesięciolecia, film koncentruje się na sile i sztuce propagandy, spinu i lobbingu.

"Na tym polega piękno argumentacji: jeśli argumentujesz poprawnie, nigdy się nie mylisz". (Nick Naylor)

Obejrzyj zwiastun kinowy, aby poznać sedno filmu: www.youtube.com/watch?v=Df32RijORLo

Ministerstwo Oświecenia Publicznego i Propagandy

W 1933 roku, wkrótce po dojściu do władzy, Hitler utworzył Ministerstwo Oświecenia Publicznego i Propagandy Rzeszy (Reichsministerium für Volksaufklärung und Propaganda; RMVP), którego szef miał "jurysdykcję nad całą dziedziną duchowej indoktrynacji narodu, propagandy państwa, propagandy kulturalnej i gospodarczej, oświecenia społeczeństwa w kraju i za granicą; ponadto jest odpowiedzialny za administrację wszystkich instytucji służących tym celom". (tłumaczenie oryginalnego rozkazu)

Innymi słowy, nowe Ministerstwo Propagandy, kierowane przez Josepha Goebbelsa, było odpowiedzialne za kontrolowanie niemal wszystkich aspektów niemieckiej kultury, w tym filmów, teatru, muzyki, prasy i radia.

Propaganda była jednym z najważniejszych narzędzi wykorzystywanych przez nazistów do wpływania na przekonania i postawy niemieckiej opinii publicznej. Goebbels poddał dziennikarzy i artystów kontroli państwa, usunął wszystkich Żydów i przeciwników politycznych z wpływowych stanowisk i natychmiast rozpoczął realizację swojego planu indoktrynacji wszystkich Niemców ideologią nazistowską. 10 maja 1933 roku zorganizował w Berlinie masowe palenie książek, niszcząc dzieła Żydów i innych autorów z czarnej listy. Jego ministerstwo finansowało filmy takie jak *Triumf Woli*, *Wieczny Żyd* czy *Olimpia*. Głównym narzędziem kontroli były codzienne konferencje prasowe Rzeszy i do 100 000 komunikatów prasowych opublikowanych w latach 1933-1945. Goebbels zorganizował nawet sprzedaż tanich radioodbiorników (duże "odbiorniki ludowe" kosztowały 76 marek, małe 35), aby każdy mógł usłyszeć przemówienia Hitlera.

D.W.
GRIFFITH'S

- AMERICAN INSTITUTION -

THE BIRTH OF A NATION

"THE SUPREME PICTURE OF ALL TIME"

NEW YORK MAIL

MAY 2ND 1921

Zdjęcie:

<https://s-usih.org/2018/10/teaching-the-most-reprehensibly-racist-film-in-hollywood-history-past-present-lessons-on-white-supremacy-via-the-birth-of-a-nation/>

Narodziny narodu

1915

Narodziny narodu, oparty na powieści i sztuce Thomasa Dixona "The Clansman", to amerykański dramat epicki z 1915 roku w reżyserii D.W. Griffitha. Ten trzygodzinny niemy film składa się z dwóch części (Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych i Rekonstrukcja) i opowiada historię dwóch fikcyjnych rodzin, jednej z Północy i jednej z Południa. Ten propagandowy i historycznie niedokładny film (i prawdopodobnie najbardziej rasistowski w historii Hollywood), który przedstawia Afroamerykanów jako niebezpiecznych, leniwych, zdegenerowanych itp., kończy się odrodzeniem Ku Klux Klanu w celu ocalenia Południa, był pierwszym filmem wyświetlanym w Białym Domu. Spowodowało to powszechną przemoc uliczną wobec czarnych i było przedmiotem protestów organizacji praw obywatelskich. Ku Klux Klan, skutecznie stłumiony przez rząd federalny w latach siedemdziesiątych XIX wieku, został ponownie założony w Georgii w grudniu 1915 roku przez Williama J. Simmonsa.

"Nie miałem pojęcia, że Narodziny narodu mogą zostać wykorzystane do ożywienia starego Klanu... Obraz filmowy ma ogromną moc. Jest to moc, która w dzisiejszych czasach jest zbyt słabo rozpoznawana. Nieustannie mnie zadziwia, a czasem wręcz przeraża". - D.W. Griffith

(zobacz: https://scholar.harvard.edu/files/ang/files/ang_birthofanation_nov2020.pdf)

Obejrzyj krótki dokument skupiający się na elementach propagandy w filmie:

www.pbslearningmedia.org/resource/boam17.socst.us.modern.prop/the-birth-of-a-nation-film-as-propaganda/

THE CONSPIRACY CHART 2021

DETACHED FROM REALITY

WORLD RULED BY SHAGGY ELITE, PROMOTES HATRED AND VIOLENCE AND DOWN WITH MARGINALIZED GROUPS.

THE ANTISEMITIC POINT OF NO RETURN

DANGEROUS TO YOURSELF AND OTHERS

UNEQUIVOCALLY FALSE BUT HARMLESS

LEAVING REALITY

WE HAVE QUESTIONS

SPECULATION LINE

THINGS THAT HAPPENED

GROUNDED IN REALITY

Credit @tofology

Źródło zdjęcia: Abby Richards (2021) Twitter/X, <https://twitter.com/abbieasr/status/1462953203067240450>
www.bostonglobe.com/2021/11/29/metro/this-chart-conspiracy-theories-has-gone-viral-freebritney-qanon-local-disinformation-researcher-breaks-down-what-know/

Teoria spiskowa

TEORIA SPISKOWA to teoria, która wyjaśnia wydarzenie lub sytuację jako wynik tajnego planu zwykle potężnych ludzi lub grup. (Słownik Britannica) Dzięki środkom masowego przekazu, Internetowi i sieciom społecznościowym teorie spiskowe mają dziś więcej odbiorców niż kiedykolwiek. Kilka znanych przykładów teorii spiskowych:

- Ataki 9/11 popełnione przez rząd USA;
- Lądowanie na Księżycu jako oszustwo NASA;
- Zabójstwo JFK popełnione przez CIA, Iluminatów lub kosmitów;
- Wirus Covid-19 jako spowodowany przez wieże 5G itp.

Teorie spiskowe są ściśle związane z propagandą, uprzedzeniami, ekstremistami, terrorystami i wojnami. Raport FBI z 2019 roku wymienia teorie spiskowe jako "nowe krajowe zagrożenie terrorystyczne". Zgodnie z raportem, "FBI ocenia, że teorie spiskowe najprawdopodobniej pojawią się, rozprzestrzeniają i będą ewoluować na nowoczesnym rynku informacyjnym, czasami skłaniając zarówno grupy, jak i indywidualnych ekstremistów do popełniania przestępstw lub aktów przemocy". (https://guides.monmouth.edu/media_literacy/ConspTheories)

Potwierdza to przypadek Andersa Breivika, ekstremisty, który w 2011 roku zamordował 84 osoby. Jego celem byli "multikulturaliści i marksiści kulturowi", chciał zachować "białą chrześcijańską Europę" i bardzo obawiał się "Eurabii". (Zobacz: www.theguardian.com/world/2019/aug/16/the-myth-of-aurabia-how-a-far-right-conspiracy-theory-went-mainstream)

Sygnalista

"Najprościej rzecz ujmując, sygnalista to osoba, która zgłasza marnotrawstwo, oszustwo, nadużycie, korupcję lub zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa publicznego komuś, kto jest w stanie naprawić niewłaściwe postępowanie. Sygnalista zazwyczaj pracuje wewnątrz organizacji, w której dochodzi do nadużyć; jednak bycie "insiderem" agencji lub firmy nie jest niezbędne do pełnienia funkcji sygnalisty. Liczy się to, że dana osoba ujawnia informacje o nadużyciach, które w przeciwnym razie nie byłyby znane." (www.whistleblowers.org/what-is-a-whistleblower/)

Jednym z najsłynniejszych sygnalistów wszech czasów był agent FBI Mark Felt, znany jako Głębokie Gardło, który przekazał informacje o aferze Watergate (włamanie do siedziby Komitetu Narodowego Demokratów w 1972 r.) dwóm dziennikarzom Washington Post - Bobowi Woodwardowi i Carlowi Bernsteinowi. W konsekwencji prezydent Nixon podał się do dymisji, a dziennikarze napisali książkę "Wszyscy ludzie prezydenta". W 1976 roku Alan J. Pakula wyreżyserował film pod tym samym tytułem z Robertem Redfordem i Dustinem Hoffmanem w rolach głównych.

Nowszy przykład dotyczy Frances Haugen, 37-letniej byłej pracownicy Facebooka, która złożyła osiem skarg i ujawniła informacje na temat programu Civic Integrity Facebooka i jego niedociągnięć związanych z dezinformacją i mową nienawiści w mediach społecznościowych. Zobacz wywiad, dlaczego została sygnalistką: www.theguardian.com/technology/2021/oct/24/frances-haugen-i-never-wanted-to-be-a-whistleblower-but-lives-were-in-danger

WikiLeaks

"WikiLeaks to międzynarodowa organizacja związana z mediami i powiązana z nią biblioteka. Została założona przez wydawcę Juliana Assange'a w 2006 roku. Specjalizuje się w analizie i publikacji dużych zbiorów danych ocenzurowanych lub w inny sposób zastrzeżonych oficjalnych materiałów dotyczących wojny, szpiegostwa i korupcji. Do tej pory opublikowała ponad 10 milionów dokumentów i związanych z nimi analiz". (<https://wikileaks.org/What-is-WikiLeaks.html>)

Niektóre z największych "przecieków" na przestrzeni lat obejmują: Podręcznik armii amerykańskiej dla więzienia Guantanamo (2007), "tajna" Biblia scientologii (2008), zawartość konta e-mail Sary Palin na Yahoo! (2008), 570 000 wiadomości na pager wysłanych w dniu 9/11 (2009), wideo z ostrzału amerykańskiego helikoptera zabijającego cywilów w Iraku (2010), dokumenty z wojny w Iraku i Afganistanie (2010), depesze Departamentu Stanu (2010/2011) i skradzione e-maile DNC z 2016 roku (2016).

Urodzony w Australii wydawca, redaktor i aktywista Julian Assange został oskarżony przez trzy różne rządy (Szwecja, Wielka Brytania, USA) z różnych powodów, w tym szpiegostwa. Został zamknięty w ambasadzie Ekwadoru, aby uniknąć ekstradycji (2012-2019), a następnie w brytyjskim więzieniu o zaostrzonym rygorze. W oczekiwaniu na decyzję o ekstradycji napisał książkę "In His Own Words".

WAG THE DOG

A comedy about truth, justice and other special effects

Fakty i Akty (Wag the Dog)

"Ogon merdający psem" to idiom, który zwykle odnosi się do czegoś ważnego lub potężnego kontrolowanego przez coś mniej ważnego. Film "Wag the Dog" (Fakty i akty) 1997 roku skrócił to wyrażenie i dodał dodatkowe znaczenie "zbędnej (wojskowej) akcji w celu odwrócenia uwagi od skandalu w kraju".

www.merriam-webster.com/words-at-play/wag-the-dog-idiom-meaning

Oparta na powieści Larry'ego Beinharta z 1993 roku pod tym samym tytułem, satyra polityczna/czarna komedia "Fakty i akty" z 1997 roku, wyreżyserowana przez Barry'ego Levinsona, obraca się wokół wspólnych wysiłków spin-doktora i słynnego hollywoodzkiego producenta, aby odwrócić uwagę wyborców w nadchodzących wyborach od prezydenckiego sekskandalu poprzez sfabrykowanie wojny w Albanii. Film z Dustinem Hoffmanem, Robertem de Niro i Anne Heche w rolach głównych zdobył Srebrnego Berlińskiego Niedźwiedzia na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Berlinie.

Godne uwagi przykłady z życia wzięte to skandal z Moniką Lewinsky Billa Clintona z 1998 roku i jego rozkaz ataku raketowego na Afganistan i Sudan, a także skandal z rosyjskimi powiązaniem Donalda Trumpa z 2017 roku i jego naloty na Syrię.

Austin Distel
@AustinDistelOfficial

- Home
- About
- Posts
- Photos
- Videos
- Offers
- Community
- Jobs
- Events
- Info and Ads
- Facebook
- Manage Promotions

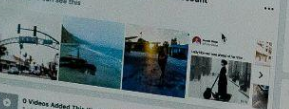

Like Follow Share ... Send Message

Create Post Live Event Offer Job
Write a post...

Photo/Video Feeling/Activ... Check in ...

Share a recent photo from your Instagram account
Only you can see this

0 Videos Added This Week You Can Crosspost
7 video available to crosspost. See video

Our story

Austin is a tech entrepreneur, speaker, travel junkie, and Head of Marketing at Proof.

Finish your story to tell people more about your business.

80% response rate, 2 days response time
Respond faster to turn on the badge

618 likes in 1 week
David Mueller and 308 other friends

650 follows
See Page Feed

MacBook Pro

Spin Doctor

"Spin doktor" to nieformalne określenie osoby, która pracuje jako doradca PR znanej osoby, zazwyczaj polityka lub celebryty, partii politycznej lub firmy. Jest to osoba, która komponuje i przekazuje korzystne interpretacje działań, wydarzeń i polityki swoich klientów w celu zachowania ich pozytywnego wizerunku publicznego. Aby to zrobić, oprócz zwykłych komunikatów prasowych i pojawiania się w mediach, czasami musi stosować bardziej ukryte taktyki, znane również jako spiny, które często są postrzegane jako forma propagandy. Oto kilka (raczej oczywistych) nazw niektórych z tych taktyk:

Przeciek, zamrażarka, odwracanie uwagi, wyciąganie trupa z szafy, prawda, ale nie cała prawda, wyciąganie śmieci, karmienie lub głodzenie historii, trzymanie się z dala od mediów / bycie małym celem, latanie pod radarem, wyrzucanie brudu, klinowanie, naginanie, przeinaczanie faktów. (Więcej informacji na temat tych taktyk, wraz z wyjaśnieniami i przykładami, można znaleźć na stronie: <https://theconversation.com/the-vomit-principle-the-dead-bat-the-freeze-how-political-spin-doctors-tactics-aim-to-shape-the-news-106453>).

COLORED

Zdjęcie: John Vachon, Wikimedia Commons

Tekst: <https://theconversation.com/book-review-selling-apartheid-south-africas-global-propaganda-war-49380>
www.theguardian.com/world/2015/sep/01/selling-apartheid-new-book-lays-bare-south-africas-propaganda-war

Skandal Muldergate

Skandal Muldergate, który wybuchł w 1977 roku w RPA, znany również jako Południowoafrykańska Wojna Propagandowa, był słynnym skandalem politycznym z udziałem dr Connie Mulder (minister informacji), premiera RPA BJ Vorstera (który podał się do dymisji w następstwie skandalu) i dr Eschel Rhoodie (sekretarz Departamentu Informacji), który napisał "Papierową kurtynę", książkę, która położyła podwaliny pod wojnę propagandową. Rząd obawiał się, że lokalna anglojęzyczna prasa rozpowszechni złe wiadomości i wizerunek RPA, więc zdecydował się przeznaczyć aż 64 miliony randów (ponad 300 milionów dolarów amerykańskich, wartość z 2021 roku), aby spróbować zmienić negatywne postrzeganie rządu apartheidu w zachodnich mediach. Manipulacja prasą obejmowała przekupywanie międzynarodowych agencji informacyjnych, zakup gazety Washington Star i założenie kontrolowanej przez rząd gazety The Citizen.

Ron Nixon, autor wydanej w 2015 roku książki "Selling Apartheid: South Africa's Global Propaganda" zacytował dr Connie Mulder, która powiedziała rządowi, że RPA potrzebowała kampanii, która "kupiłaby, przekupiła lub blefowała drogę do serc i umysłów świata".

Zdjęcie: Zdjęcie autorstwa Laurie Nevay na Wikimedia Commons, The SIS Building (or MI6 Building) at Vauxhall Cross, London

Operacja Mass Appeal

Broń masowego rażenia

"Operacja Mass Appeal była kampanią zorganizowaną przez brytyjską tajną służbę wywiadowczą (MI6) w okresie poprzedzającym inwazję na Irak w 2003 r., mającą na celu rozpowszechnianie w mediach informacji o rzekomej broni masowego rażenia Saddama Husajna. Operacja została ujawniona w grudniu 2003 r., chociaż urzędnicy zaprzeczyli, że celowo rozpowszechniano dezinformację".

(https://military-history.fandom.com/wiki/Operation_Mass_Appeal)

Aby uzasadnić zaangażowanie Wielkiej Brytanii w wojnę w Iraku, rząd Blaira opublikował dwa dokumenty, w których zasugerował, że Saddam Husajn stanowił zagrożenie dla pokoju na świecie z powodu rozwijanej przez niego broni chemicznej, biologicznej i nuklearnej. Później okazało się, że drugi dokument był w dużej mierze kopią dziesięcioletniego doktoratu znalezionej w Internecie. Główny inspektor broni chemicznej Blaira rzekomo popełnił samobójstwo dwa dni po przesłuchaniu przez parlament. Wszystko to doprowadziło do powołania specjalnego organu śledczego - The Iraq/Chilcot Inquiry (od nazwiska jego przewodniczącego, Sir Johna Chilcota). W raporcie Chilcota (2016) stwierdzono, że nie było dowodów na to, że Saddam Husajn stanowił bezpośrednie zagrożenie dla świata, a Brytyjczycy przystąpili do operacji wojskowej na długo przed wyczerpaniem wszystkich alternatyw pokojowych i kilka tygodni po tym, jak inspektor ONZ ds. broni stwierdził, że nie znalazł tam dowodów na istnienie broni masowego rażenia.

28 września 2004 - Tony Blair - Przemówienie do Partii Pracy: "Czy wiem, że mam rację? Osądy to nie to samo, co fakty. Instynkt to nie nauka. Jestem jak każdy inny człowiek, omylny i zdolny do błędu. Wiem tylko to, w co wierzę. Dowody na to, że Saddam posiadał rzeczywistą broń biologiczną i chemiczną, a nie zdolność do jej opracowania, okazały się błędne."

www.france24.com/en/20100129-what-tony-blair-has-said-wmd-iraq

Zdjęcie: Alberto Korda, "Guerrillero Heroico" (domena publiczna)

Tekst: www.smithsonianmag.com/travel/iconic-photography-che-guevara-alberto-korda-cultural-travel-180960615/

Kultowy wizerunek Che Guevary

1960

W piątek 4 marca 1960 r. statek La Coubre, przewożący broń, eksplodował w porcie w Hawanie, zabijając ponad sto osób. Alberto Korda, fotograf pracujący dla gazety Revolución, został przydzielony do obsługi pogrzebów następnego dnia na cmentarzu Colón. Później wspominał: "Nagle, przez obiektyw 90 mm, Che wyłonił się nade mną. Byłem zaskoczony jego spojrzeniem. Odruchowo pstryknąłem dwa razy, poziomo i pionowo. Nie zdążyłem zrobić trzeciego zdjęcia, bo Che dyskretnie cofnął się do drugiego rzędu.... Wszystko wydarzyło się w pół minuty".

Korda nigdy nie zarobił na tym zdjęciu (to nie byłoby rewolucyjne!), ale jego "Guerrillero Heroico" (bohaterski wojownik) stał się jednym z najczęściej reprodukowanych obrazów na świecie.

Che Guevara stał się ikoną popu i narzędziem marketingu konsumenckiego i propagandy politycznej, symbolem idealizmu i subkultury. Ten obraz stał się wiralowy przed wynalezieniem Internetu.

Trello Everything: 28 Ways to Maximize Visual Task Management Tool

100 by allison.groves@zapier.com (@allison_groves) / 2 min / 100

12 Pomodoro Timer Apps that Will Boost Your Productivity

Infodemia

Infodemia to nadmiar informacji, w tym fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji w środowisku cyfrowym i fizycznym podczas wybuchu epidemii. Powoduje to dezorientację i podejmowanie ryzykownych zachowań, które mogą szkodzić zdrowiu. Prowadzi również do braku zaufania do organów służby zdrowia i osłabia reakcję w zakresie zdrowia publicznego. Infodemia może nasilać lub wydłużać epidemie, gdy ludzie nie są pewni, co powinni zrobić, aby chronić swoje zdrowie i zdrowie ludzi wokół nich. Wraz z rosnącą cyfryzacją - ekspansją mediów społecznościowych i korzystania z Internetu - informacje mogą rozprzestrzeniać się szybciej. Może to pomóc w szybszym wypełnieniu luk informacyjnych, ale może również wzmocnić szkodliwe wiadomości.

Zarządzanie infodemią to systematyczne wykorzystywanie analiz i podejść opartych na ryzyku i dowodach w celu zmniejszenia wpływu infodemii na zachowania zdrowotne w sytuacjach zagrożenia zdrowia.

Zarządzanie infodemią ma na celu umożliwienie dobrych praktyk zdrowotnych poprzez 4 rodzaje działań:

- Wysłuchiwanie obaw i pytań społeczności
- Promowanie zrozumienia ryzyka i porad ekspertów ds. zdrowia
- Budowanie odporności na dezinformację
- Angażowanie i zachęcanie społeczności do podejmowania pozytywnych działań.

Aby uzyskać więcej informacji na temat negatywnego wpływu infodemii związanej z COVID-19 na ludzi, przeczytaj artykuł Marianny Spring "Koronawirus: Ludzki koszt dezinformacji na temat wirusa" (www.bbc.com/news/stories-52731624).

Zdjęcie: Egor Zakharov, Aliaksandra Shysheya, Egor Burkov, Victor Lemptisky
www.wired.com/story/deepfakes-getting-better-theyre-easy-spot/

Deepfakes

"Deepfakes" to bardzo (czasami niezwykle) realistyczne nagrania wideo i audio, które wykorzystują sztuczną inteligencję i "głębokie uczenie się", formę sztucznej inteligencji, do tworzenia "fałszywych" treści.

Algorytmy głębokiego uczenia się są wykorzystywane do zamiany twarzy w wideo i treściach cyfrowych w celu stworzenia realistycznie wyglądających, ale fałszywych mediów. Na przykład program sztucznej inteligencji o nazwie Autoencoder wykorzystuje technikę zamiany twarzy: bada klipy wideo, aby zrozumieć, jak dana osoba wygląda pod różnymi kątami, a następnie nakłada zdjęcia tej osoby na wybraną osobę w docelowym filmie, znajdując ich wspólne cechy. Ważnym krokiem w całym procesie jest również znalezienie docelowego wideo do wykorzystania jako podstawa deepfake, a następnie kolekcji klipów wideo osoby, którą chcesz wstawić do docelowego wideo.

Sprawienie, by ważna osoba (na przykład polityk) powiedziała lub zrobiła coś, czego nie zrobiła, może oczywiście przenieść wojnę dezinformacyjną na zupełnie nowy poziom niebezpieczeństwa.

Przykład deepfake'owego wideo z udziałem byłego prezydenta USA Obamy można znaleźć na stronie:

www.theverge.com/tldr/2018/4/17/17247334/ai-fake-news-video-barack-obama-jordan-peepe-buzzfeed

Obraz: Photo by Vit Ch on Unsplash

Tekst: www.rollingstone.com/feature/anatomy-of-a-fake-news-scandal-125877/

Pizzagate

2016

Fałszywe wiadomości/teoria spiskowa Pizzagate z 2016 r., która stała się bardzo znana podczas wyborów prezydenckich w USA, głosiła, że niektórzy z czołowych Demokratów byli w jakiś sposób zaangażowani w pierścień handlu seksualnego dziećmi zorganizowanego w piwnicy pizzerii Comet Ping Pong w Waszyngtonie.

Wszystko zaczęło się na miesiąc przed wyborami, gdy WikiLeaks opublikowało zhakowane e-maile Johna Podesta, szefa kampanii Hillary Clinton. Zwolennicy Donalda Trumpa na Reddicie zaczęli przeczesywać te e-maile, próbując znaleźć coś "użytecznego". Ktoś zasugerował, że wiadomości były "zakodowane", a "pizza z serem" szybko została zinterpretowana jako "kod" dla "pornografii dziecięcej". Teoria ta wywołała burzę w Internecie.

W tym samym roku, w grudniu, mężczyzna z Karoliny Północnej, uzbrojony w pistolet i karabin, wszedł do pizzerii. Po trzykrotnym wystrzeleniu z broni palnej podczas niedzielnego szczytu, poddał się policji, na szczęście nikogo nie raniąc. Nie tylko nie znalazł zagrożonych dzieci, ale sam lokal nie miał nawet piwnicy.

BIG BROTHER IS WATCHING

Zdjęcie: GraffitiWatcher (2010), CC3.0, DeviantArt

Tekst: www.panmacmillan.com/blogs/literary/george-orwell-quotes-1984-animal-farm

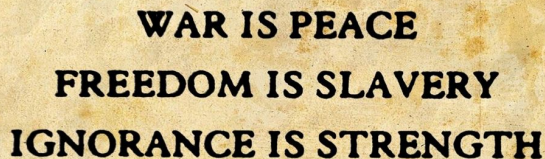
1984 George'a Orwella

1949

W dystopijnej powieści science fiction George'a Orwella pod tytułem "1984", partia wykorzystuje kontrolę umysłu i kilka rodzajów propagandy, aby kontrolować społeczeństwo i utrzymać lojalność ludzi. Jednym z kluczowych narzędzi propagandowych są slogany, które są krótkimi, często zapadającymi w pamięć frazami mającymi na celu promowanie produktu lub idei.

Slogany partii (przykłady poniżej) są wyraźnie widoczne w Ministerstwie Prawdy, urzędzie odpowiedzialnym za propagandę. Twarz Wielkiego Brata (który zawsze obserwuje) jest wszędzie, na monetach, teleekranach, plakatach... aby przypominać o głównych celach państwa totalitarnego - utrzymywaniu ludzi pod kontrolą i w ciągłym strachu, a także eliminowaniu wszelkich niezależnych myśli.

"Na tym właśnie polega dobra propaganda. Chcesz stworzyć slogan, któremu nikt nie będzie przeciwny, a wszyscy będą za. Nikt nie wie, co to znaczy, bo to nic nie znaczy." ~ Noam Chomsky (z jego książki Media Control, 2002)

WAR IS PEACE
FREEDOM IS SLAVERY
IGNORANCE IS STRENGTH

English Version

**Take an offensive posture and you
will be destroyed.**

IZ D005

Arabic Version

إتخذوا موقعا عدوانيا هكذا تدمرون

IZ D005

Front

**Do not take an offensive posture
and you will not be destroyed.**

IZ D005

لا تتخذوا موقعا عدوانيا فإذا لن تدمروا

IZ D005

Back

Źródło zdjęcia: Zdjęcie US Navy (2003) Wikimedia Commons

Samoloty koalicji zrzucały ulotki wzywające irackie siły zbrojne do nieprzyjmowania postawy ofensywnej

Wojna psychologiczna

"Wojna psychologiczna (czasami nazywana w skrócie psywar) to przedwojenne lub wojenne wykorzystanie propagandy ukierunkowane przede wszystkim na dezorientację lub demoralizację wrogich populacji lub oddziałów, uśpienie ich czujności w obliczu nadchodzących ataków lub skłonienie ich do poddania się. Pokrewna koncepcja wojny politycznej obejmuje wykorzystanie propagandy, wśród wielu innych technik, w czasie pokoju w celu zintensyfikowania podziałów społecznych i politycznych oraz zasiania zamętu w społeczeństwach państw przeciwnika". (www.britannica.com/topic/psychological-warfare)

Popularne metody wojny psychologicznej obejmują manipulację za pomocą ulotek, audycji radiowych, telewizyjnych lub innych mediów, zastraszanie wizualne, fałszywe konta w mediach społecznościowych oraz stosowanie propagandy w celu zachęcenia wroga do poddania się lub terroru (na przykład pozbawienie snu poprzez ciągłą projekcję głośnej, powtarzającej się, irytującej muzyki).

W dzisiejszych czasach, dzięki komunikacji masowej, która umożliwia bezpośrednią komunikację z populacją wroga, psywar był wykorzystywany w różnych kampaniach dezinformacyjnych i manipulacyjnych.

Zdjęcie: Acme Telephoto, Zdjęcie z próby CBS Radio's The Mercury Theatre on the Air (1938), Wikimedia Commons
Tekst: www.smithsonianmag.com/history/infamous-war-worlds-radio-broadcast-was-magnificent-fluke-180955180/

Wojna światów w reżyserii Orsona Wellesa

1938

Słuchacze, którzy dostroili się do 17 odcinka serialu CBS Radio "The Mercury Theatre" na antenie, usłyszeli wiadomość przerywającą regularny program: "Panie i panowie, ... przynosimy specjalny biuletyn z Intercontinental Radio News. 20 minut przed ósmą czasu centralnego, profesor Farrell z Obserwatorium Mount Jennings w Chicago, Illinois, donosi o zaobserwowaniu kilku eksplozji żarzącego się gazu, występujących w regularnych odstępach czasu na planecie Mars. Spektroskop wskazuje, że gaz jest wodorem i porusza się w kierunku Ziemi z ogromną prędkością". Potem zaczął się prawdziwy dramat. Transmisja najpierw powróciła do muzyki tanecznej, która wkrótce została ponownie przerwana, aby poinformować słuchaczy, że dziwny obiekt wylądował na polu w wiejskim New Jersey. Następnego dnia nagłówki mediów sugerowały, że proste słuchowisko przeraziło naród, twierdząc, że program wywołał masową panikę, w wyniku której słuchacze uciekali z domów.

W rzeczywistości Orson Welles zaadaptował powieść science fiction H.G. Wellsa z 1898 roku, Wojna światów (o inwazji Marsjan), wykorzystując wszystkie najnowsze sztuczki znane ówczesnym nadawcom radiowym (specjalne biuletyny, świadkowie-eksperti, raporty z miejsca zdarzenia). Innymi słowy, zademonstrował, jak działają fałszywe wiadomości.

Niektóre źródła twierdzą, że ten incydent był fake newsem o fake newsie, tj. że rzeczywisty program miał mniej słuchaczy niż miliony podawane przez media i że nie więcej niż 50 osób "spanikowało". (Zobacz: www.startribune.com/war-of-the-worlds-fake-news-that-spawned-ugly-fake-news-and-holds-lessons-for-today/499459191/)

ХОЧЕШЬ? ВСТУПИ

1. ХОЧЕШЬ ПОБЕДИТЬ ХОЛОД?

2. ХОЧЕШЬ ПОБОРОТЬ ГОЛОД?

3. ХОЧЕШЬ ЕСТЬ?

4. ХОЧЕШЬ ПИТЬ?

**СПЕШИ В УДАРНУЮ ГРУППУ
ОБРАЗЦОВАГО ТРУДА ВСТУПИТЬ.**

Agitprop

Agitprop, skrót od agitacji i propagandy, to strategia polityczna wykorzystująca formy artystyczne do promowania określonych programów politycznych. Pomysł ten narodził się w Rosji podczas wojny domowej, a faktyczny "Agitacionnoprobandistskij otdel" (sekcja propagandy agitacyjnej) został utworzony przez Komitet Centralny Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego w 1920 roku. Jej celem było wpływanie, mobilizowanie i kontrolowanie opinii publicznej głównie poprzez literaturę, dramat, muzykę lub sztukę. Pałace kultury, specjalne pociągi i wagony pokryte sloganami i plakatami, kampanie plakatowe, centra agitacyjne, programy alfabetyzacji, masowe spektakle, książki i biblioteki odgrywały ważną rolę w kształtowaniu opinii publicznej. Teatr został zaprojektowany, aby przemawiać do mas, a jego główny cel był bardziej polityczny, a mniej artystyczny. Wykorzystywał takie formy jak parodie, komedie i muzykę. Cała idea rozprzestrzeniła się na inne kraje europejskie, takie jak Niemcy czy Wielka Brytania, a później na USA.

Obecnie termin ten jest używany w odniesieniu do każdej formy mediów masowych lub manifestacji kulturowej o jawnie politycznym celu. Filmy dokumentalne Michaela Moore'a (Fahrenheit 9/11 był pierwszym z wielu) są często wymieniane w kontekście Agitprop.

Bot internetowy

Bot (skrót od robot) to program komputerowy. Działa w sieci i jest zaprogramowany do wykonywania określonych czynności, takich jak na przykład czatowanie z użytkownikami lub indeksowanie stron internetowych. Bot zazwyczaj zawiera: logikę aplikacji, bazę danych i integracje API.

Istnieją różne rodzaje botów (w zależności od ich funkcji): chatboty, socialboty, shopboty, knowboty, crawlers, boty monitorujące, boty transakcyjne itp. Przykładem "dobrego" bota jest działający 24/7 wirtualny agent obsługi klienta, który będzie starał się pomóc użytkownikowi, jeśli na przykład musi on ubiegać się o voucher lotniczy, ponieważ jego lot został odwołany z powodu Covid-19. Z drugiej strony istnieją złośliwe boty, które stwarzają problemy i zagrożenia dla konsumentów, takie jak kradzież danych i tożsamości, keylogging poufnych informacji, takich jak hasła, dane bankowe i adresy, oraz oczywiście phishing.

Boty odgrywają ważną rolę w kształtowaniu opinii publicznej w różnych mediach społecznościowych, ponieważ automatycznie tworzą, udostępniają i polubią treści na platformie. Obecnie boty są wykorzystywane do prowadzenia kampanii reklamowych, automatyzacji marketingu w mediach społecznościowych, a nawet dostarczania skutecznych kampanii content marketingowych.

Aby dowiedzieć się, w jaki sposób boty mogą być zaprogramowane do automatycznego publikowania informacji o wszelkiego rodzaju wiadomościach, zapoznaj się z historią "Alaska Back to Russia":

Propaganda w środkach masowego przekazu

"Propaganda to rodzaj komunikacji wykorzystywany do promowania określonego programu lub punktu widzenia. Może być wykorzystywana do wpływania na opinie ludzi lub kontrolowania ich zachowań. Propaganda często opiera się na dezinformacji i manipulacji, które mogą być bardzo skuteczne w kształtowaniu opinii ludzi".

(www.verywellmind.com/how-does-propaganda-work-5224974)

Istnieją różne rodzaje propagandy, na przykład propaganda agitacyjna (która chce aktywizować ludzi do zmiany, wzywa do działania) i propaganda integracyjna (aby uczynić ich bardziej pasywnymi, aby coś zaakceptowali), ale może być również biała, szara i czarna w zależności od źródła propagandy (znane, nieznanne lub "gdzieś pośrodku"). Istnieje również wiele technik jej rozpowszechniania i prezentowania.

Obecnie nie ma lepszego sposobu na szerzenie jakiegokolwiek rodzaju propagandy niż wykorzystanie środków masowego przekazu. Oprócz tradycyjnych form mediów masowych, którymi są druk (gazety, czasopisma, książki), transmisja (televizja, radio) i kino (filmy, filmy dokumentalne), dziś mamy Internet. Internet zmienił nie tylko dostępność i szybkość dostępu do informacji (i propagandy), ale także stworzył środowisko, w którym konsumenci stają się aktywnymi uczestnikami tworzenia treści.

Dziś propaganda może podróżować po całym świecie w wielu kształtach i formach (fałszywe wiadomości, dezinformacja, manipulacja, boty itp.) szybko i bardzo często bez żadnych kosztów.

Działania prawne

Dzisiejszy świat fałszywych wiadomości, trolli, botów, dezinformacji i manipulacji wymaga nowych przepisów, regulacji i działań mających na celu kontrolowanie szkód, które powodują. Podobne "tradycyjne" terminy, takie jak oszczerstwo czy zniesławienie z definicji wydają się "bułką z masłem" w porównaniu z wymagającym "nowym wspaniałym światem", w którym żyjemy.

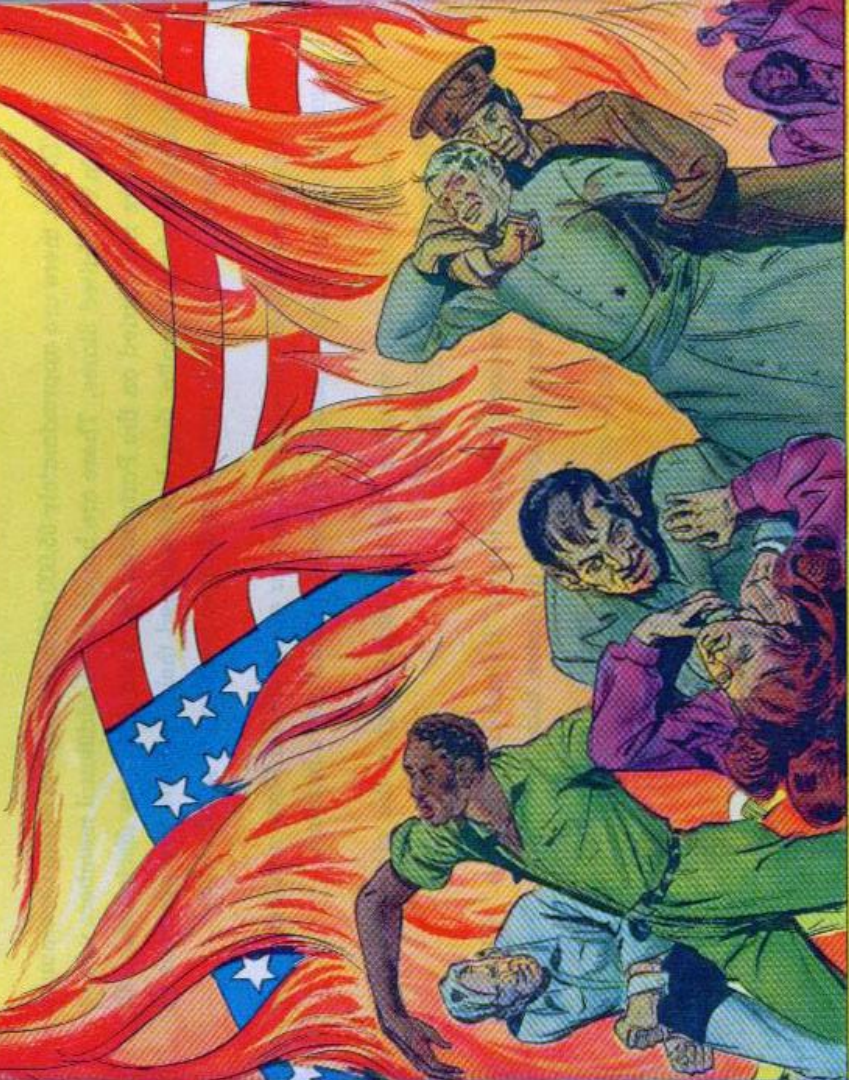
Aby uzyskać głębszy wgląd w złożoność problemu, zobacz, jakie działania prawne są obecnie tworzone i egzekwowane na całym świecie w poniższym raporcie: "A guide to anti-misinformation actions around the world" (www.poynter.org/ifcn/anti-misinformation-actions/).

Oto przykład niemieckiej akcji antypropagandowej:

"W Niemczech zachęty rządowe wydają się działać w walce z propagandą. W marcu 2017 r. Niemcy zaczęły naciskać na portale społecznościowe, by wzięły na siebie odpowiedzialność za rozprzestrzenianie się fałszywych wiadomości, wprowadzając ustawę nakładającą na firmy zajmujące się mediami społecznościowymi grzywny w wysokości do 50 milionów euro, jeśli nie dadzą użytkownikom możliwości składania skarg na mowę nienawiści i fałszywe wiadomości lub odmówią usunięcia nielegalnych treści. Tydzień po tym, jak ustawa została poparta, Facebook Inc. opublikował całostronicowe reklamy w najbardziej rozpowszechnionych gazetach w kraju, oferując czytelnikom 10 sposobów na zidentyfikowanie ważności wiadomości. Facebook opublikował podobne reklamy w gazetach we Francji. Firma usunęła również ponad 30 000 kont botów rozpowszechniających fałszywe wiadomości, spam, dezinformację i inne wprowadzające w błąd treści w kraju".

(www.csis.org/nfpf/covert-bots-cyber-nuisances-threatening-our-newsfeeds-and-our-democracy)

**IS THIS
TOMORROW**

AMERICA UNDER COMMUNISM!

Zdjęcie: Plakat antykomunistyczny Autor nieznan, 1947, Okładka do komiksu propagandowego "Czy to jutro",
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Is_this_tomorrow.jpg

McCarthyism i czerwony strach

Podczas zimnej wojny między dwoma supermocarstwami, Związkiem Radzieckim i Stanami Zjednoczonymi, w Stanach Zjednoczonych pojawiły się obawy, że komuniści infiltrują wszystkie aspekty amerykańskiego życia, a radzieccy szpiedzy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa USA. Okres między późnymi latami czterdziestymi a pięćdziesiątymi był naznaczony wielkim strachem przed komunizmem.

House Un-American Activities Committee (utworzona w 1938 roku w celu badania domniemanej nielojalności i podejrzanych działań prywatnych obywateli, pracowników publicznych i organizacji podejrzanych o powiązania komunistyczne), wraz z republikańskim senatorem z Wisconsin, Josephem R. McCarthym, badała zarzuty dotyczące elementów wywrotowych w rządzie federalnym, ale także w hollywoodzkim przemyśle filmowym.

W tym okresie wielu pracowników rządu federalnego zostało oskarżonych o powiązania z komunizmem i przekazywanie tajnych informacji. Większość osób oskarżonych o zdradę lub członkostwo w partii komunistycznej była również pracownikami związków zawodowych, wybitnymi intelektualistami, dziennikarzami, pisarzami i artystami z Hollywood. Wszyscy oni byli przesłuchiwanymi i trafiali na czarną listę. Na przykład urzędnicy państwowi tracili pracę. Machina propagandowa McCarthy'ego wywołała szal, w którym każdy podejrzewał każdego, a ludzie często donosili na ludzi, do których mieli urazę. Niektóre ze słynnych hollywoodzkich przykładów postaci z czarnej listy obejmowały Charliego Chaplina i Orsona Wellesa.

Obejrzyj tę antykomunistyczną kreskówkę propagandową: www.youtube.com/watch?v=NxsNU7ZZAIU lub ten "samouczek" na temat "Jak rozpoznać komunistę": www.youtube.com/watch?v=SkYI_AH-qyk&t=14s, oba z okresu zimnej wojny.

I CAN'T BELIEVE
WE'RE MARCHING
FOR FACTS

STIFTSGARAGE

Jesusde
UMWELT
gegen
Klima

Źródło zdjęcia: Mika Baumeister na Unsplash

Tekst: www.oxfordpl.org/factcheckers.html i <https://abqlibrary.org/fakenews/factcheck> oraz IFLA (2017)

<https://repository.ifla.org/handle/123456789/167>

Sprawdzanie faktów

Sprawdzanie faktów to "proces polegający na próbie zweryfikowania lub obalenia twierdzeń zawartych w informacjach mówionych, mediach drukowanych lub treściach internetowych. Przede wszystkim skupia się na weryfikacji wypowiedzi polityków, urzędników lub innych wpływowych osób, które trafiają do przestrzeni publicznej. Co ważne, sprawdzeniu podlegają te informacje, które można zweryfikować, docierając do danych, statystyk, merytorycznych analiz lub dokumentów źródłowych.

Istnieje wiele sposobów walki z fałszywymi wiadomościami i rozpowszechnianiem dezinformacji. Oto kilka pomysłów... Sprawdź referencje, linki i źródła, przeczytaj "O nas", poszukaj stronniczości, sprawdź daty, użyj testu CRAAP - Currency, Relevance, Accuracy, Authority, and Purpose, zwróć uwagę na wątpliwe cytaty lub zdjęcia, poszukaj ich w innych serwisach informacyjnych, sprawdź, kto jest właścicielem strony internetowej publikującej informacje, sprawdź język (podlegający? jasny? ton?), sprawdź, jak publicznie jest dostępny.

Zawsze możesz zwrócić się do profesjonalistów - istnieje wiele stron internetowych poświęconych sprawdzaniu faktów. Istnieją również platformy zraszające weryfikatorów faktów (patrz: <https://www.poynter.org/ifcn/>).

Nie wierz więc we wszystko, co czytasz online - zainwestuj trochę energii w upewnienie się, że jesteś dobrze, a nie fałszywie poinformowany.

DIGITAL CITIZENSHIP EDUCATION

Cyfrowa edukacja obywatelska

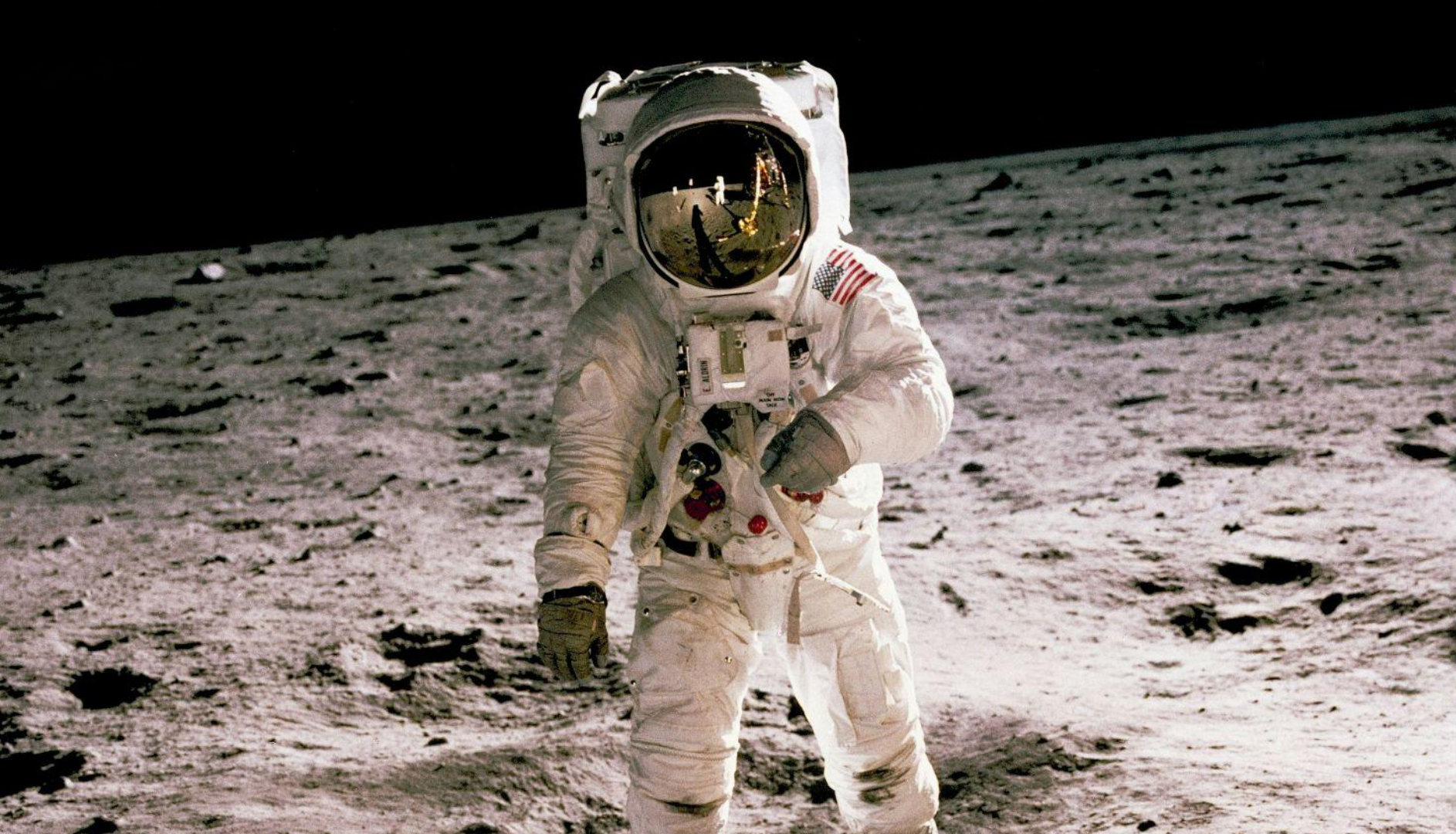
Osoby posiadające obywatelstwo danego kraju, oprócz swoich praw, mają również obowiązki i powinności jako jego obywatele i obywatelki (na przykład płacenie podatków, przestrzeganie prawa...). Podobnie każdy, kto chce być częścią (lub obywatelem) cyfrowego świata, powinien być wyposażony w umiejętność korzystania z technologii i Internetu w bezpieczny, odpowiedzialny i znaczący sposób.

Istnieje wiele elementów lub aspektów tego "cyfrowego obywatelstwa". Aby wymienić tylko kilka, należy znać zasady technologii cyfrowej (umiejętność obsługi komputera), etykiety cyfrowej (jak z szacunkiem traktować innych online), bezpieczeństwa cyfrowego (ochrona przed wirusami, nieznajomymi, oszustwami) itp.

Celem programu edukacji obywatelskiej Rady Europy (DCE) jest zapewnienie młodym obywatelom innowacyjnych możliwości komunikowania się, uczenia się, pracy i zabawy w odpowiedzialnym środowisku cyfrowym, przy jednoczesnym rozwijaniu całego szeregu kompetencji, które pozwolą im wykorzystać możliwości oraz przewyciężyć pułapki, które napotkają. Więcej informacji można znaleźć w Podręczniku edukacji obywatelskiej Rady Europy:

<https://rm.coe.int/digital-citizenship-education-handbook/168093586f>

Źródło obrazu Historia w HD na Unsplash

Więcej na www.paolacasoli.com/2014/12/space-race-propaganda-usa-vs-urss-a-matter-of-posters/

Wyścig kosmiczny

Po II wojnie światowej dwa supermocarstwa, USA i ZSRR, rozpoczęły rywalizację o wpływy w Europie i na całym świecie. Jedną z najważniejszych cech zimnej wojny był rozwój broni nuklearnej oraz wszelkiego rodzaju pocisków i rakiet. Tak więc, gdy "Ziemia stała się dla nich za mała", postanowili rozszerzyć swoją konkurencję, a zimna wojna przekształciła się w wyścig kosmiczny, tj. kto pierwszy dotrze w kosmos.

Każde z supermocarstw starało się pokazać swoją supremację, wykorzystując wszelkie dostępne im wówczas środki. Poprzez wykorzystanie środków masowego przekazu, plakatów, znaczków itp. zarówno Sowieci, jak i Amerykanie upewnili się, że nie tylko pokazują swoje postępy naukowe, ale także komunikują swoje różnice ideologiczne.

Zdjęcie: Desmond Kavanagh (2008), www.flickr.com/photos/desmondkavanagh/2873357130

Tekst: www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-5617370,00.html

Antyamerykańskie murale w Iranie

Rewolucyjna sztuka uliczna, tj. murale i graffiti, odegrała ważną rolę podczas przemian politycznych i protestów w Iranie. Przed i w trakcie rewolucji islamskiej w 1979 roku były one szeroko wykorzystywane do popularyzacji kwestii ideologicznych. Liczne slogany polityczne, elementy religijne, duże wizerunki przywódców rewolucji i antyzachodnia propaganda zostały umieszczone na ścianach w okresie porewolucyjnym. Sztuka uliczna i murale w całym Teheranie nieustannie przypominają mieszkańcom i odwiedzającym o historii Iranu i upamiętniają męczenników wojny irańsko-irackiej lub celebrują wartości polityczne Republiki Islamskiej.

Prawdopodobnie najbardziej znane (i najczęściej odwiedzane przez turystów) są murale i graffiti na byłej ambasadzie USA. Mianowicie, w 1979 roku rewolucyjni studenci przejęli ambasadę USA ("Den of Espionage", jak ją nazywali) w centrum Teheranu. Podczas kryzysu zakładników (1979-1981), gdy studenci przetrzymywali 52 Amerykanów wewnątrz budynku przez 444 dni, ściany budynku zostały pokryte głównie antyamerykańskimi malowidłami ściennymi. Wiele ścian otaczających kompleks jest "udekorowanych" antyamerykańskimi i prorewolucyjnymi dziełami sztuki, hasłami, które brzmią "Precz z USA" i muralami, takimi jak Statua Wolności przedstawiona jako śmiertelnie ponura postać kostuchy. Później jedna część byłej ambasady została przekształcona w antyamerykańskie muzeum.

CISSEN

CHD30ST

START

Pranie informacji

Działalność przestępcza polegająca na praniu pieniędzy polega na pobieraniu pieniędzy uzyskanych z nielegalnych działań (na przykład sprzedaży narkotyków) i nadawaniu im pozorów legalności poprzez ukrywanie ich pochodzenia. W świecie Internetu prane są informacje. Mianowicie, pranie informacji polega na pobieraniu fałszywych ("brudnych") informacji (z niezweryfikowanych źródeł lub kampanii dezinformacyjnych) i nadawaniu im pozorów legalności, głównego nurtu, pochodzenia z wiarygodnego źródła, innymi słowy - czynienia ich "czystymi".

Pranie informacji może obejmować różne etapy: umieszczanie (na przykład w mediach społecznościowych), nakładanie warstw (rozpowszechnianie w bardziej wiarygodnych źródłach) i integrację (masowe rozpowszechnianie przez wiarygodne źródło). Więcej informacji można znaleźć na stronie: <https://securingdemocracy.gmfus.org/online-information-laundering-the-role-of-social-media/>

Obraz: Photo by Freepik on Freepik.com

Źródła tekstu: www.themoscowtimes.com/2017/10/17/kremlin-troll-factory-methods-and-figures-revealed-a59289 i

<https://newslit.org/tips-tools/troll-farms-not-the-stuff-of-fairy-tales/>

Farmy Trolli

Internetowy troll nie jest nieprzyjemną istotą z mitologii nordyckiej, ale osobą, która celowo wygłasza podburzające i denerwujące stwierdzenia online, zwykle w celu wywołania silnych reakcji emocjonalnych lub zmiany tematu rozmowy. Internetowe trolle nie mieszkają w górach czy jaskiniach, ale na Twitterze, w sekcjach komentarzy i na różnych forach. Mają tendencję do rozpowszechniania swoich dezinformacji za pośrednictwem fałszywych kont profilowych.

Fabryki lub farmy trolli to zorganizowane grupy, których celem jest na przykład zakłócanie politycznych procesów decyzyjnych lub wzbudzanie nieufności wobec instytucji demokratycznych. Dysponują one całymi armiami cyberużytkowników, którzy fabrykują i przekręcają fakty w Internecie, zmieniają całe obrazy polityczne, rozpowszechniają plotki i fałszywe wiadomości. Farmy trolli mogą publikować tysiące komentarzy w mediach społecznościowych, docierając do milionów ludzi i zmieniając ich postrzeganie i rozumienie pewnych tematów i wydarzeń.

*"Niemand hat
das Recht
zu gehorchen"*

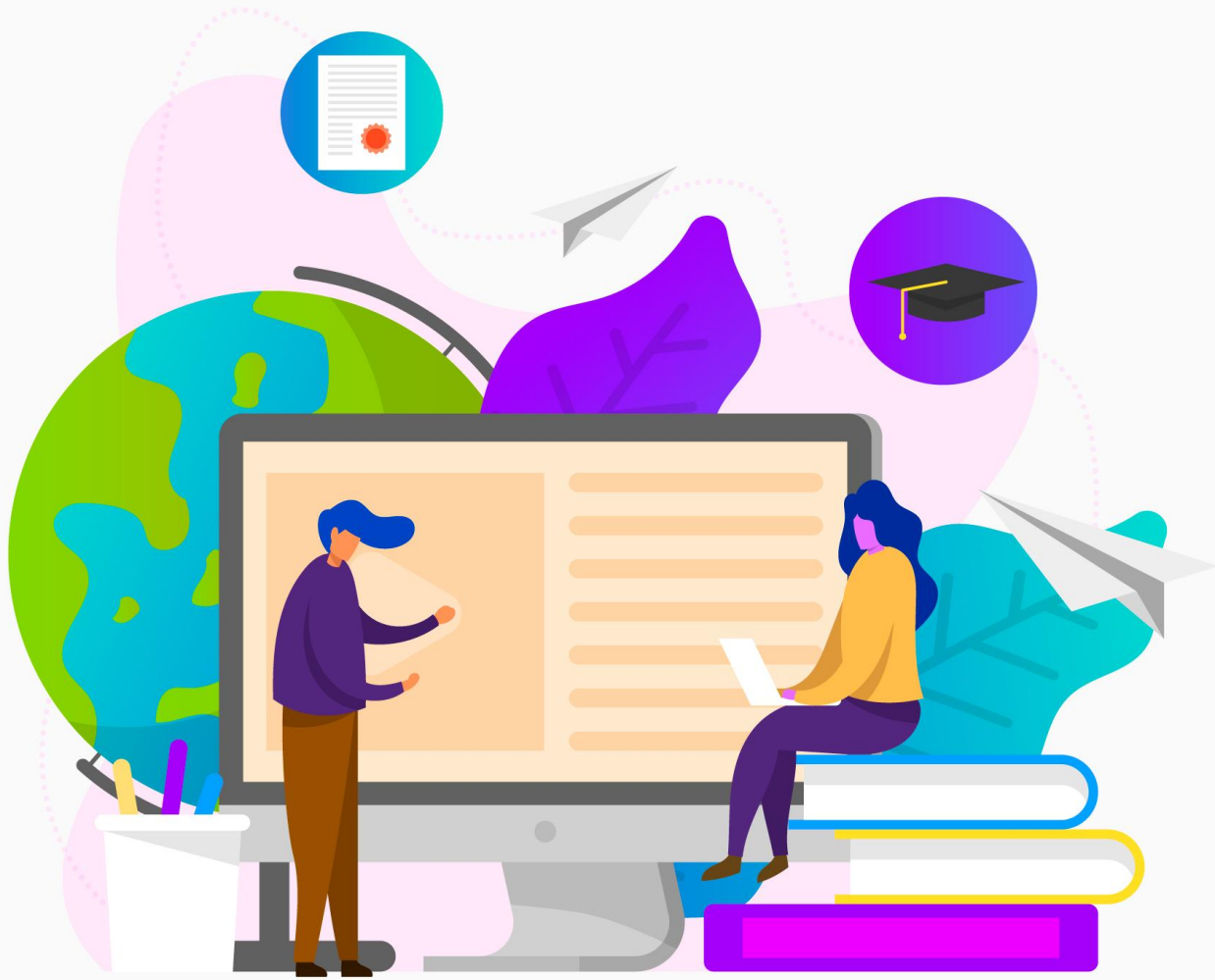

Hannah Arendt

1906 - 1975

Hannah Arendt, pisarka, pedagog, filozof polityczny, intelektualistka publiczna i ocalała z Holocaustu, opublikowała "The Origins of Totalitarianism" w 1951 roku. Zbadła w niej antysemityzm i europejski imperializm, które połączyły się w nazizm i bolszewizm/stalinizm, próbując wyjaśnić, w jaki sposób te ruchy polityczne stały się tak popularne i potężne, przyciągając jednocześnie tłumy i elity.

Napisała: "W nieustannie zmieniającym się, niezrozumiałym świecie masy osiągnęły punkt, w którym jednocześnie wierzyły we wszystko i w nic, uważały, że wszystko jest możliwe, a nic nie jest prawdą (...). Totalitarni przywódcy mas oparli swoją propagandę na prawidłowym psychologicznym założeniu, że w takich warunkach można sprawić, by ludzie jednego dnia uwierzyli w najbardziej fantastyczne stwierdzenia i ufali, że jeśli następnego dnia otrzymają niepodważalny dowód ich fałszu, schronią się w cynizmie; zamiast opuścić przywódców, którzy ich okłamali, zaprotestowaliby, że przez cały czas wiedzieli, że oświadczenie było kłamstwem i podziwialiby przywódców za ich wyższy spryt taktyczny ""

Obraz autorstwa Freepik na Freepik.com

Tekst: <https://literacyideas.com/information-literacy/>

Umiejętność korzystania z mediów i informacji

Umiejętność korzystania z mediów odnosi się do zdolności dostępu, analizy, oceny i tworzenia mediów we wszystkich ich formach. Umiejętność korzystania z informacji odnosi się do umiejętności rozpoznawania, kiedy informacje są potrzebne, jak je zlokalizować i ocenić, a także do umiejętności skutecznego przekazywania tych informacji. Rozwijanie umiejętności korzystania z mediów i informacji umożliwia rozwijanie krytycznego myślenia i umiejętności komunikacyjnych.

W swojej książce "Seven Skills of Media Literacy" (2004) James W. Potter określa (i podaje praktyczne porady dotyczące ich doskonalenia) siedem umiejętności korzystania z mediów: analizę, ocenę, grupowanie, indukcję, dedukcję, syntezę i abstrahowanie.

Obejrzyj ten krótki film na YouTube na temat umiejętności korzystania z mediów (jeden z wielu dostępnych):

www.youtube.com/watch?v=GlaRw5R6Da4&t=9s

Oszustwo

Czy kiedykolwiek zostałeś poproszony o przesłanie łańcuszka wiadomości e-mail do co najmniej 20 osób, a wtedy przydarzy ci się coś miłego (i złego, jeśli tego nie zrobisz) lub otrzymałeś ostrzeżenie o wirusie, który usunie dysk twardy na twoim komputerze?

Oszustwo to fałszywa historia lub celowe kłamstwo mające wyglądać na prawdziwe. Istniały od zawsze, ale jak wszystko inne - Internet i media społecznościowe pomagają rozprzestrzeniać je znacznie skuteczniej niż wcześniej. Bardzo często oszustwa to tylko internetowe żarty, ale mogą być również bardzo niebezpieczne i próbować uzyskać, na przykład, dane karty kredytowej lub zainstalować wirusa na komputerze.

W dzisiejszych czasach oszustwa internetowe odgrywają ważną rolę w rozpowszechnianiu dezinformacji politycznej i mogą poważnie zaszkodzić, uszkodzić lub nawet zniszczyć reputację osób politycznych lub całych organizacji.

Oto "Pięć sygnałów alarmowych", które mogą pomóc w wykryciu oszustwa:

- prośba o przekazanie wiadomości do jak największej liczby osób
- groźba konsekwencji w przypadku zignorowania prośby
- brak lub fałszywe informacje źródłowe, które zwiększyłyby wiarygodność
- brak szczegółów dotyczących autora i pochodzenia informacji
- informacje o czasie, takie jak "w zeszłym tygodniu" lub "wczoraj" - nigdy nie wspomina się o konkretnej dacie

Obraz: www.sourcewatch.org/index.php?title=File:Edward_Bernays.jpg (domena publiczna)

Tekst: www.thoughtco.com/edward-bernays-4685459 i <https://antonabroad.com/edward-bernays-article/>

Edward Bernays

1891 - 1995

Kiedy Stany Zjednoczone angażowały się w działania wojskowe na obcej ziemi, fraza "przynoszą demokrację" do tego kraju lub części świata była zwykle używana jako uzasadnienie tych działań. Osoba, która ukuła tę frazę, pracowała w administracji Woodrowa Wilsona podczas I wojny światowej i używała jej tylko do zaangażowania Ameryki w Europie. Był to Edward Bernays i jest uważany za ojca współczesnego Public Relations lub PR (ponieważ słowo "propaganda" miało negatywne konotacje).

Bernays był podwójnym siostrzeńcem Zygmunta Freuda (jego matka była siostrą Freuda, a jego ojciec bratem żony Freuda), więc nie jest zaskoczeniem, że w swojej pracy często korzystał z psychologii. Opierając się na idei Thomasa Jeffersona, że w społeczeństwach demokratycznych wszystko zależy od zgody, postanowił manipulować zachowaniem ludzi, nie zdając sobie z tego sprawy, to znaczy promował naukową technikę kształtowania i manipulowania opinią publiczną poprzez zrozumienie opinii mas ("inżynieria zgody"). Pisał o tym w swojej książce "Propaganda" z 1928 roku.

"Świadoma i inteligentna manipulacja zorganizowanymi nawykami i opiniami mas jest ważnym elementem demokratycznego społeczeństwa. Ci, którzy manipulują tym niewidzialnym mechanizmem społeczeństwa, tworzą niewidzialny rząd, który jest prawdziwą siłą rządzącą naszym krajem. Jesteśmy rządzeni, nasze umysły są kształtowane, nasze gusta formowane, nasze idee sugerowane, w dużej mierze przez ludzi, o których nigdy nie słyszeliśmy. Jest to logiczny wynik sposobu, w jaki zorganizowane jest nasze demokratyczne społeczeństwo. Ogromna liczba istot ludzkich musi współpracować w ten sposób, jeśli mają żyć razem jako sprawnie funkcjonujące społeczeństwo".

Obraz: Freepik na Freepik.com

https://www.freepik.com/free-vector/plagiarism-copyright-illustration_10757631.htm#fromView=search&page=1&position=1&uuid=c19a24cb-eb4a-4bf5-a757-f81a0c6d12ab

Obalanie

Według collinsdictionary.com "Jeśli obalasz powszechnie panujące przekonanie, pokazujesz, że jest ono fałszywe. Jeśli obalasz coś, co jest powszechnie podziwiane, pokazujesz, że nie jest tak dobre, jak ludzie myślą". Synonimy obejmują słowa takie jak demaskować, demystyfikować, ujawniać.

Od początku pandemii koronawirusa najbardziej niebezpiecznymi mitami były te związane ze zdrowiem, są one powszechnie dostępne w Internecie w obfitości. Obalanie szkodliwych mitów zdrowotnych jest niezbędne. Oto tylko dwa przykłady z mayoclinic.org:

- Sieci komórkowe 5G. Unikanie ekspozycji na sieci 5G lub korzystanie z nich nie zapobiega zakażeniu wirusem COVID-19. Wirusy nie mogą podróżować na falach radiowych i w sieciach komórkowych. Wirus COVID-19 rozprzestrzenił się w wielu krajach, w których nie ma sieci komórkowych 5G.
- Iwermektyna. Lek ten jest stosowany w leczeniu lub zapobieganiu pasożytom u zwierząt. U ludzi określone dawki tabletek iwermektyny mogą być stosowane w leczeniu robaków pasożytniczych. Jednak iwermektyna nie jest lekiem do leczenia wirusów. Nie zatwierdzono stosowania tego leku w leczeniu lub zapobieganiu COVID-19. Przyjmowanie dużych dawek tego leku może spowodować poważne szkody. Nie należy stosować na sobie leków przeznaczonych dla zwierząt.

Oto film na YouTube pokazujący, jak (co trzeba zrobić), aby obalić mit przy użyciu trzech elementów (fakt, mit, fałsz):

www.youtube.com/watch?v=6l37HD444aI

"Podręcznik obalania mitów" można znaleźć tutaj:

www.climatechangecommunication.org/wpcontent/uploads/2020/10/DebunkingHandbook2020.pdf

Ruch Propagandowy

Ruch Propagandowy (1872-1892) był pierwszym filipińskim ruchem nacjonalistycznym. Kierowała nim filipińska klasa wyższa, głównie młodzi mężczyźni, często metysi i kreole, których rodziny stać było na wyśłanie ich do Madrytu i Barcelony na studia na hiszpańskich uniwersytetach. W atmosferze wolnej Europy napotkali różne ruchy polityczne inspirowane myślą oświeceniową, prawami jednostki i antyklerykalizmem, więc utworzyli Ruch Propagandowy. Zorganizowani w celach literackich i kulturalnych zaangażowali się w szereg działań komunikacyjnych poprzez książki, ulotki i artykuły prasowe, które wzywały do reform politycznych.

Głównym celem Ruchu Propagandowego było stworzenie reform na Filipinach, a konkretnymi celami były reprezentacja Filipin, jako prowincji Hiszpanii, w hiszpańskim parlamencie; sekularyzacja parafii; zalegalizowanie równości Hiszpanów i Filipińczyków; stworzenie publicznego systemu szkolnictwa niezależnego od zakonników; zniesienie polo (służby pracy) i vandala (przymusowej sprzedaży lokalnych produktów rządowi); zagwarantowanie podstawowych wolności słowa i zrzeszania się; oraz równe szanse dla Filipińczyków i Hiszpanów na wejście do służby rządowej.

Niestety, ruch propagandowy nie odniósł sukcesu w dążeniu do reform, a rząd kolonialny nie zgodził się na żadne z jego żądań.

Oto wykład wideo na temat filipińskiego Ruchu Propagandowego:

www.youtube.com/watch?v=W9UfpsjN99I

Rodzina Kimów (kult jednostki)

Każdej nocy północnokoreańskie wiadomości rozpoczynają się piosenką o mitycznych cechach przywódcy kraju Kim Dzong Ila i góry, na której podobno się urodził. W Korei Północnej billboardy zwykle nie są pełne reklam. Zamiast tego bardzo często zawierają zdjęcia przywódców kraju (Kim Il-Sung, Kim Jong-Il, Kim Jong-Un) i slogany na ich temat. Kim Il-Sung był założycielem Korei Północnej, który przewodził temu komunistycznemu krajowi od jego powstania w 1948 roku aż do śmierci w 1994 roku. Jego wizerunki pojawiają się nie tylko na billboardach, ale także na budynkach, biurach i salach lekcyjnych. W całej Korei Północnej znajduje się ponad 500 posągów wzniesionych na jego cześć. Portrety jego i jego syna wiszą w prawie każdym północnokoreańskim domu. Obywatele są również często zobowiązani do noszenia patriotycznych przypinek z ich wizerunkami na koszulkach. Wizerunki przywódców są wszędzie.

Propaganda idolizacji jest szeroko rozpowszechniona w całym programie nauczania, a ideologia i osiągnięcia Kim Il-Sunga są obecne, aby inspirować idolizację przywódców i kształtować ludność na zwolenników reżimu.

W jednym z artykułów szczegółowo przeanalizowano rzekome twierdzenia na temat obecnego Najwyższego Przywódcy, Kim Dzong Una (niektóre z tych twierdzeń są nauczane w szkołach lub publikowane w jego biografii), o tym te, że urodził się pod podwójną tęczą, że mógł prowadzić samochód w wieku trzech lat, że ścigał się z prezesem zagranicznej firmy jachtowej, gdy miał zaledwie 9 lat lub że napisał ponad 1500 książek.

VS

US

THEM

THE ESSENCE OF PROPAGANDA

Stereotypes are at the heart of all propaganda efforts.

Their purpose is to create the perception that our actions are always ethical and honorable, while those of our opponents are always unethical and dishonorable.

Mowa nienawiści i alienowanie innych

"Alienowanie innych to zjawisko, w którym niektóre osoby lub grupy są definiowane i oznaczane jako niepasujące do norm danej grupy społecznej. Jest to efekt, który wpływa na to, jak ludzie postrzegają i traktują tych, którzy są postrzegani jako część grupy wewnętrznej, w porównaniu z tymi, którzy są postrzegani jako część grupy zewnętrznej". (www.verywellmind.com/what-is-othering-5084425)

Nienawistny i obraźliwy język, znany jako cybermowa nienawiści lub po prostu cybernienawiść, jest często publikowany i rozpowszechniany w Internecie. Niektóre z głównych form mowy nienawiści to dehumanizacja, demonizacja, oczernianie, podżeganie, toksyczna dezinformacja i stereotypizacja na przykład ze względu na religię, niepełnosprawność, rasę i orientację seksualną.

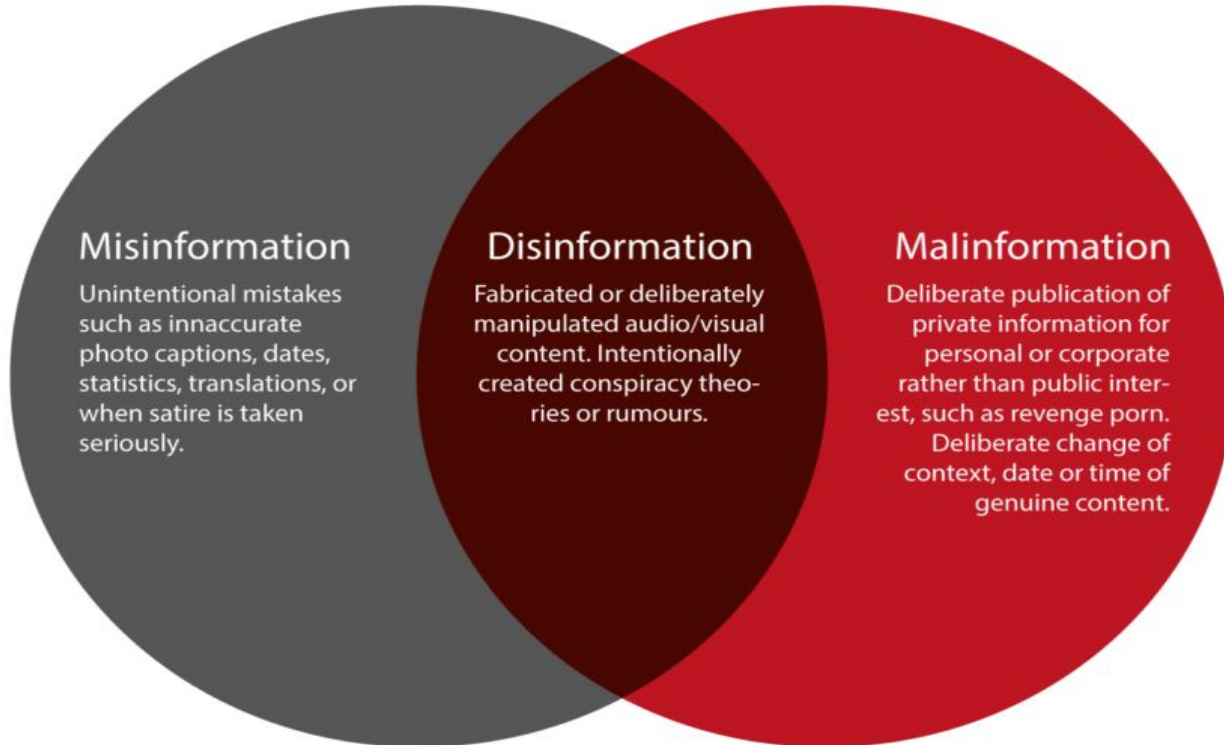
Miliony Amerykanów były wielokrotnie niemile zaskoczone, gdy republikański kandydat na prezydenta, a później prezydent Donald Trump, nie tylko ogłosił swój plan budowy muru wzdłuż granicy Stanów Zjednoczonych z Meksykiem, aby trzymać "przestępców i gwałcicieli" z dala od kraju, ale także zażądał zakazu wjazdu do Stanów Zjednoczonych imigrantom pochodzenia muzułmańskiego (w tym syryjskim uchodźcom).

TYPES OF INFORMATION DISORDER

FALSENESS

INTENT TO HARM

Zdjęcie: Claire Wardle & Hossein Derakshan, 2017

<https://medium.com/1st-draft/information-disorder-part-3-useful-graphics-2446c7dbb485>

Tekst: <https://commonslibrary.org/disinformation-and-7-common-forms-of-information-disorder/>

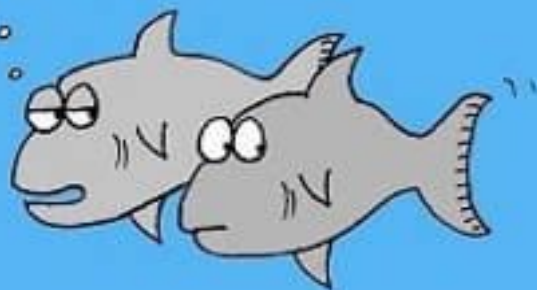
Zaburzenie informacji

W dzisiejszym świecie bardzo łatwo jest tworzyć, modyfikować, fabrykować i szeroko udostępniać różne wiadomości. Środowisko informacyjne jest zanieczyszczone na wiele sposobów. Nawet jeśli sama informacja jest prawdziwa, może zostać wykorzystana poza kontekstem i przekształcona w broń propagandową.

Istnieje wiele różnych form dezinformacji, a niektóre z najczęstszych to satyra lub parodia, fałszywe połączenie ("clickbait" - gdy nagłówki i treść nie pasują do siebie), wprowadzająca w błąd treść (przycinanie zdjęć, wybieranie określonych cytatów), fałszywy kontekst, fałszywe treści (phishing i smishing z wykorzystaniem znanych nazwisk, marek), zmanipulowana treść, sfabrykowana treść (deepfakes).

Zaburzenia informacyjne zazwyczaj składają się z trzech elementów: agenta (źródło), wiadomości (co? jak?) i interpretatora (odbiór).

Just ignore it.
It's click-bait.

YOU'LL NEVER
BELIEVE WHAT
THIS WORM WAS
CAUGHT DOING!

Clickbait

Z punktu widzenia eksperta od marketingu nagłówek lub podobna treść, która natychmiast przyciąga uwagę i zachęca odwiedzających do otwarcia konkretnego linku, wydaje się "spełnieniem marzeń". Zjawisko to odnosi się jednak zwykle do praktyki generowania mylących (często sensacyjnych), a czasem nawet absurdalnych nagłówek, zwanych clickbaitami, które polegają na wyolbrzymianiu i pomijaniu najważniejszych informacji. Ich jedynym celem jest zwiększenie ruchu na stronie internetowej, a tym samym zwiększenie przychodów pochodzących z reklam internetowych. Dzięki ludzkiej naturze zazwyczaj im się to udaje.

Dobrymi (i zazwyczaj skutecznymi) przykładami Clickbait są nagłówki, które obiecują łatwe rozwiązania, na przykład:

- Ten prosty sposób na życie pozwolił mi zaoszczędzić 10 000 dolarów w zeszłym roku
- Przez 3 miesiące jadłem tylko mięso i oto, co stało się z moim ciałem
- Leki na kaca, o których nie słyszałeś (numer 10 działa za każdym razem!)

Prawidłowo użyte (i z dobrymi intencjami) clickbaity mogą skierować uwagę ludzi w pozytywnym kierunku, na przykład w celu podniesienia świadomości na temat kwestii społecznej lub niesprawiedliwości.

Noam Chomsky

Najśłynniejszy amerykański lingwista (a dla niektórych ojciec współczesnego językoznawstwa), Noam Chomsky, jest również znanym działaczem politycznym i filozofem. W 1988 roku wraz z Edwardem S. Hermanem napisał książkę "Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media", która analizuje sposób działania korporacyjnych mediów masowych.

Badając amerykańskie media głównego nurtu, odkrył, że pozornie niezależna i profesjonalna prasa działa w rzeczywistości jako ogromna machina propagandowa, której głównym celem jest służenie i promowanie interesów elit politycznych i finansowych, które ją kontrolują i finansują. Herman i Chomsky nazwali cały ten proces "modelem propagandy".

Zgodnie z tym modelem, relacja między mediami a władzą jest określona przez pięć czynników lub "filtrów", przez które musi przejść informacja, aby znaleźć swoje miejsce w mediach. Oczywiście zawsze służą one potrzebom aktualnej władzy ekonomicznej czy i politycznej i według Chomsky'ego i Hermana nie są wynikiem jakiejś teorii spiskowej lub świadomego planowania, ale wynikiem złożonych procesów gospodarczych i politycznych. Te pięć filtrów nazywa się: Własność, Reklama, Elita Medialna, Flak, Wspólny Wróg.

Oto ich wyjaśnienie: www.youtube.com/watch?v=34LGPIXvU5M&t=27s

Zdjęcie: Gabi Rondon (2009), <https://flickr.com/photos/47869783@N00/3717053556>

Tekst: www.bbc.co.uk/programmes/b09bxkdm; www.pablopicasso.org/guernica.jsp

Guernica autorstwa Pabla Picassa

1937

Guernica Pabla Picassa, ogromny czarno-biały obraz olejny z 1937 roku, jest prawdopodobnie jego najważniejszym politycznym dziełem sztuki. Został namalowany w odpowiedzi na bombardowanie przez niemieckie i włoskie siły powietrzne starożytnego baskijskiego miasta o tej samej nazwie w poniedziałek 26 kwietnia 1937 r. Bombardowanie zlecone było przez generała Francisco Franco podczas hiszpańskiej wojny domowej.

Obraz został wykonany na wystawę w Paryżu w 1937 roku, gdzie spotkał się z mieszanym przyjęciem publiczności. Niemniej jednak stał się potężnym symbolem okrucieństwa wojen dla protestujących przeciwko wojnom na całym świecie (na przykład przeciwko wojnie w Wietnamie). Nawet sam Picasso stwierdził, że obraz był propagandą, jeszcze bardziej go upolityczniając, utrzymując go poza Hiszpanią do końca reżimu Franco (i długo po zakończeniu życia Franco i jego samego) w 1981 roku.

"Guernica ukazuje tragedie wojny i cierpienie, jakie zadaje ona jednostkom, zwłaszcza niewinnym cywilom. Dzieło to zyskało status pomnika, stając się wiecznym przypomnieniem tragedii wojny, symbolem antywojennym i ucieleśnieniem pokoju... Podczas gdy Picasso mieszkał w okupowanym przez nazistów Paryżu podczas II wojny światowej, jeden z niemieckich oficerów rzekomo zapytał go, widząc zdjęcie Guerniki w jego mieszkaniu: "Czy to ty to zrobiłeś?". Picasso odpowiedział: "Nie, ty to zrobiłeś".

Zdjęcie: Światowe Forum Ekonomiczne, Sikarin Thanachaiary, www.flickr.com/photos/worldeconomicforum/14062503408

Tekst: www.rappler.com/nation/robredo-lauds-maria-ressa-nobel-peace-prize/

Maria Ressa

Filipińsko-amerykańska dziennikarka (urodzona na Filipinach, wykształcona w USA), która współtworzyła internetowy serwis informacyjny Rappler z siedzibą w Manili, została wraz z rosyjskim dziennikarzem Dmitrijem Muratem nagrodzona Pokojową Nagrodą Nobla w 2021 roku za "wysiłki na rzecz ochrony wolności słowa, która jest warunkiem wstępnym demokracji i trwałego pokoju". Maria Ressa stała się znana z podnoszenia głosu przeciwko filipińskiemu rządowi, osobiście informując o jego propagandzie w mediach społecznościowych, korupcji i łamaniu praw człowieka.

Nagroda Nobla została przyznana Marii Ressie za zwrócenie krytycznej uwagi na kontrowersyjną, morderczą kampanię antynarkotykową prezydenta Duterte. Ona i Rappler udokumentowali, w jaki sposób media społecznościowe były wykorzystywane do rozpowszechniania fałszywych wiadomości, nękania przeciwników i manipulowania dyskursem publicznym.

Zgodnie z jej oficjalną biografią, "jako dyrektorka generalna i prezeska serwisu Rappler, Maria znosiła ciągłe nękanie polityczne i aresztowania przez rząd Duterte, była zmuszona do dziesięciokrotnego wpłacania kaucji, aby pozostać na wolności". Została oskarżona o oszustwa, uchylanie się od płacenia podatków, otrzymywanie pieniędzy od CIA, a w 2020 roku została uznana za winną "cyber-oszczerstwa".

Obraz: Wikimedia Commons https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/05/Edward_Joseph_Snowden.svg

Tekst: John Grace, www.theguardian.com/us-news/2022/sep/26/putin-grants-russian-citizenship-to-us-whistleblower-edward-snowden

Edward Snowden

"Permanent Record" to opublikowana 17 września 2019 roku autobiografia napisana przez sygnalistę Edwarda Snowdena, byłego analityka komputerowego NSA ("Agencji Bezpieczeństwa Narodowego") lub "człowieka, który zaryzykował wszystko, aby ujawnić system masowej inwigilacji rządu USA".

Snowden stał się sławny w 2013 roku, kiedy zdecydował się ujawnić dziennikarzom The Guardian (Glennowi Greenwaldowi i Laurze Poitras) w Hongkongu ściśle tajne szczegóły dotyczące poufnego programu gromadzenia informacji. Dokumenty ujawnione przez Snowdena pokazały, że YouTube, Facebook, Skype, Apple, Google, Microsoft, Yahoo, Dropbox itp. dają NSA bezpośredni dostęp do treści swoich użytkowników. Ilość zebranych danych wywiadowczych osiągnęła ponad 3 miliardy w 2013 roku, co pokazuje skalę programów inwigilacji aktywnych od 2007 roku. Dodatkowo, wycieki ujawniły rolę korporacji, rządów i prawodawców w legitymizowaniu takich programów inwigilacji.

Snowden został zwolniony, a następnie oskarżony o szpiegostwo przez prokuratorów federalnych. Uciekł z kraju i otrzymał azyl od Rosji w 2014 roku, prawo stałego pobytu w 2020 roku i obywatelstwo w 2022 roku.

Obejrzyj wywiad z nim, w którym wyjaśnia swoje motywacje:

www.theguardian.com/world/2013/jun/09/edward-snowden-nsa-whistleblower-surveillance

Psychological Inoculation

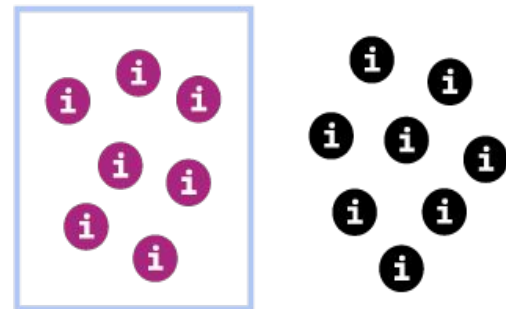
1. Introduce an emotional warning about misinformation.

2. Equip users to spot and refute the attack.

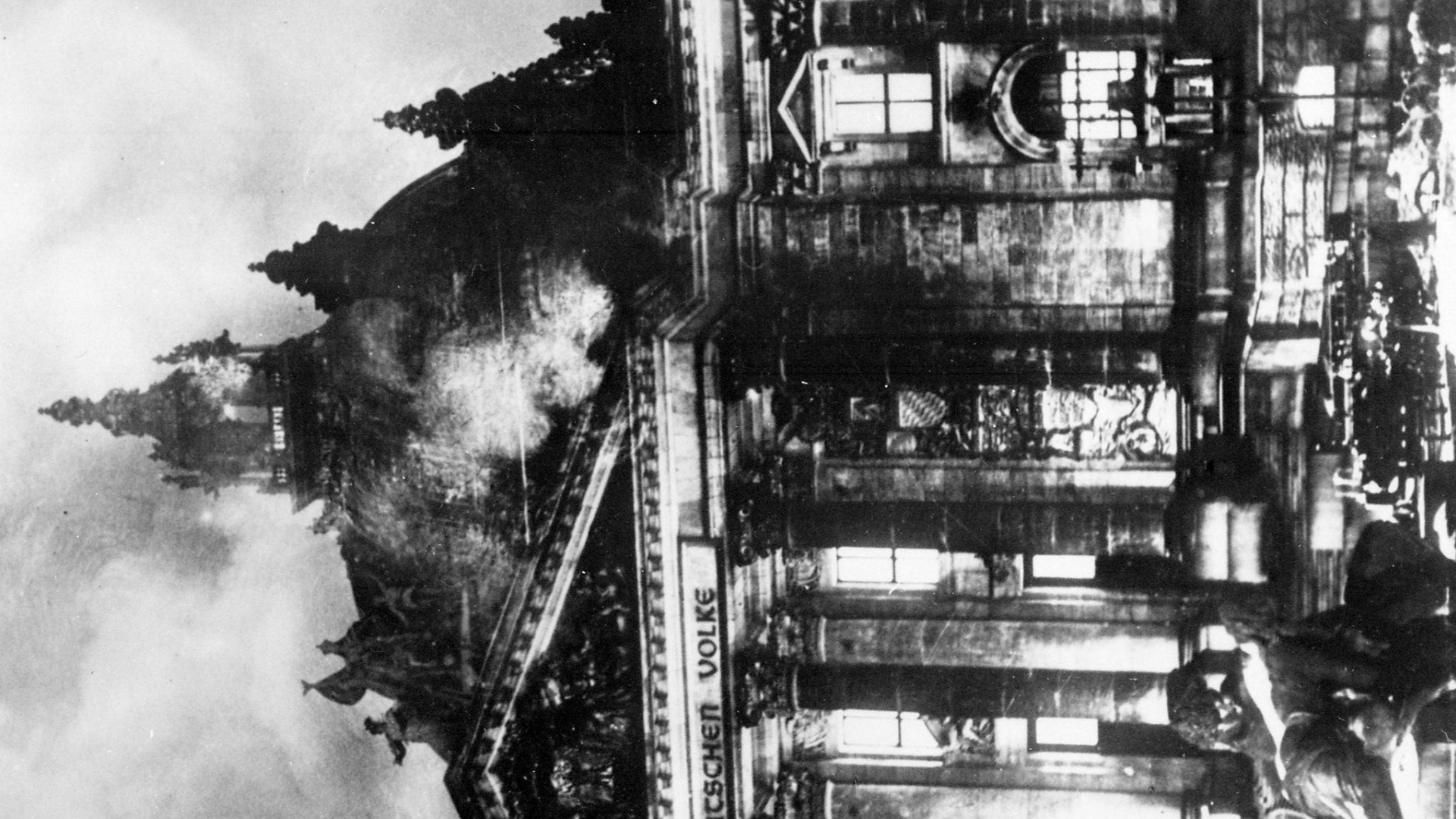
3. If misinfo appears again, users can identify it as misinfo.

“Szczepienie” psychologiczne

Szczepienie psychologiczne polega na pomaganiu ludziom w budowaniu "mentalnych przeciwciał" poprzez krótkie wystawienie ich na osłabiony przekaz perswazyjny i dokładne jego obalenie. Celem jest pomoc jednostkom w lepszym rozpoznawaniu i opieraniu się podobnym wprowadzającym w błąd wiadomościom, gdy napotkają je w przyszłości.

Teoria opracowana w 1961 roku przez psychologa społecznego Williama J. McGuire'a pokazuje użytkownikom problematycznych treści (na przykład fałszywych wiadomości i dezinformacji) o tym, jak wzmocnić ich istniejące postawy i przekonania oraz oprzeć się próbom perswazji. W celu zilustrowania tej teorii McGuire posłużył się analogią do szczepień medycznych (synonim szczepień i immunizacji). Mianowicie, zaszczepienie wystawia nasze ciało na działanie osłabionego wirusa, nasze ciało reaguje produkcją przeciwciał, a później, po ponownym wystawieniu na działanie wirusa, przeciwciała te mogą zapewnić ochronę.

DEUTSCHEN VOLKE

Zdjęcie: Autor nieznany (1933), Wikimedia Commons <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Reichstagsbrand.jpg>

Tekst: <https://alphahistory.com/nazigermany/the-reichstag-fire/>

Pożar Reichstagu

W nocy 27 lutego 1933 roku spłonął niemiecki parlament (Reichstag). Przechodnie usłyszeli dźwięk tłuczonego szkła, a wkrótce potem z budynku buchnęły płomienie. Ogień zniszczył pozłocaną kopułę Reichstagu, a także główną salę obrad, powodując ogromne szkody.

Policja szybko aresztowała bezrobotnego 24-letniego holenderskiego robotnika, Marinusa van der Lubbe, który podobno przyznał się do podpalenia. Został on później osądzony w Lipsku i stracony (ścięty) w styczniu 1934 roku.

Nazistowscy przywódcy wykorzystali pożar do ustanowienia dyktatury, zrzucając winę na komunistów. Twierdzili, że potrzebne jest nadzwyczajne ustawodawstwo, aby zapobiec komunistycznemu powstaniu i przekonali prezydenta Paula von Hindenburga, aby zezwolił na uchwalenie dekretu o ochronie narodu i państwa, opracowanego na wypadek stanu wyjątkowego 4 lutego przez gabinet Hitlera. Tak zwany dekret o pożarze Reichstagu zezwalał reżimowi na aresztowanie i uwięzienie przeciwników politycznych bez postawienia zarzutów, tłumienie publikacji, rozwiązywanie organizacji politycznych, zakazywanie publicznych spotkań i marszów.

Nawet dzisiaj pożar jest przedmiotem ciągłej debaty. Według jednej z nich Hitler i jego współpracownicy podłożyli ogień, a następnie sprowadzili Holendra, aby wziął winę na siebie, aby mogli wykorzystać antykomunistyczną propagandę do osiągnięcia swoich celów.

Pfizer-BioNTech
For use under Emergency Use Authorization
U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES
U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION
REF ID: A615251
20200410

REF S1-01123100
LOT 83200410 250409

Obraz: Zdjęcie autorstwa Samuel Regan-Asante na Unsplash

Tekst: www.idsociety.org/idsa-newsletter/april-17-2019/new-idsa-patient-fact-sheet-social-graphics-debunk-measles-vaccine-myths/ i

<https://time.com/5175704/andrew-wakefield-vaccine-autism/>

Mit szczepionkowego autyzmu

Mit o autyzmie poszczepiennym jest jednym z mroźnych krew w żyłach przykładów nieuczciwego wykorzystania nauki. 28 lutego 2018 r. przypada 20. rocznica niesławnego artykułu opublikowanego w prestiżowym czasopiśmie medycznym The Lancet, w którym Andrew Wakefield, były brytyjski lekarz, fałszywie powiązał szczepionkę MMR (przeciwno odrze, śwince i różyczce) z autyzmem. Artykuł został ostatecznie wycofany przez współautorów i czasopismo. Wakefield został pozbawiony licencji przez władze medyczne za swoje oszustwa i "bezduszne lekceważenie" dzieci znajdujących się pod jego opieką. Do końca badań, brytyjskie rodziny doświadczyły ponad 12 000 przypadków odry, setek hospitalizacji - wiele z nich z poważnymi powikłaniami - i co najmniej trzech zgonów.

Pomimo wielokrotnego obalania, mit o autyzmie poszczepiennym utrzymuje się do dziś. Został on wzmocniony przez brytyjskie media we wczesnych latach, później przez poparcie celebrytów, a ostatnio przez ogólnoswiatowe media społecznościowe. Wakefield kontynuował swoją nieustępliwą osobistą kampanię, przedstawiając swój kontrowersyjny film Vaxxed. Czterokrotny wzrost liczby zachorowań na odrę w Europie i 35 zgonów związanych z odrą w 2017 r. - spowodowany w dużej mierze tym, że ludzie nie poddawali się szczepieniom - odzwierciedla również sposób, w jaki strach przed autyzmem szczepionkowym Wakefielda może prowadzić do odmowy szczepień, powodując wyniszczające i śmiertelne przypadki odry.

Źródło obrazu: zaprojektowany przez @storyset na Freepik.com

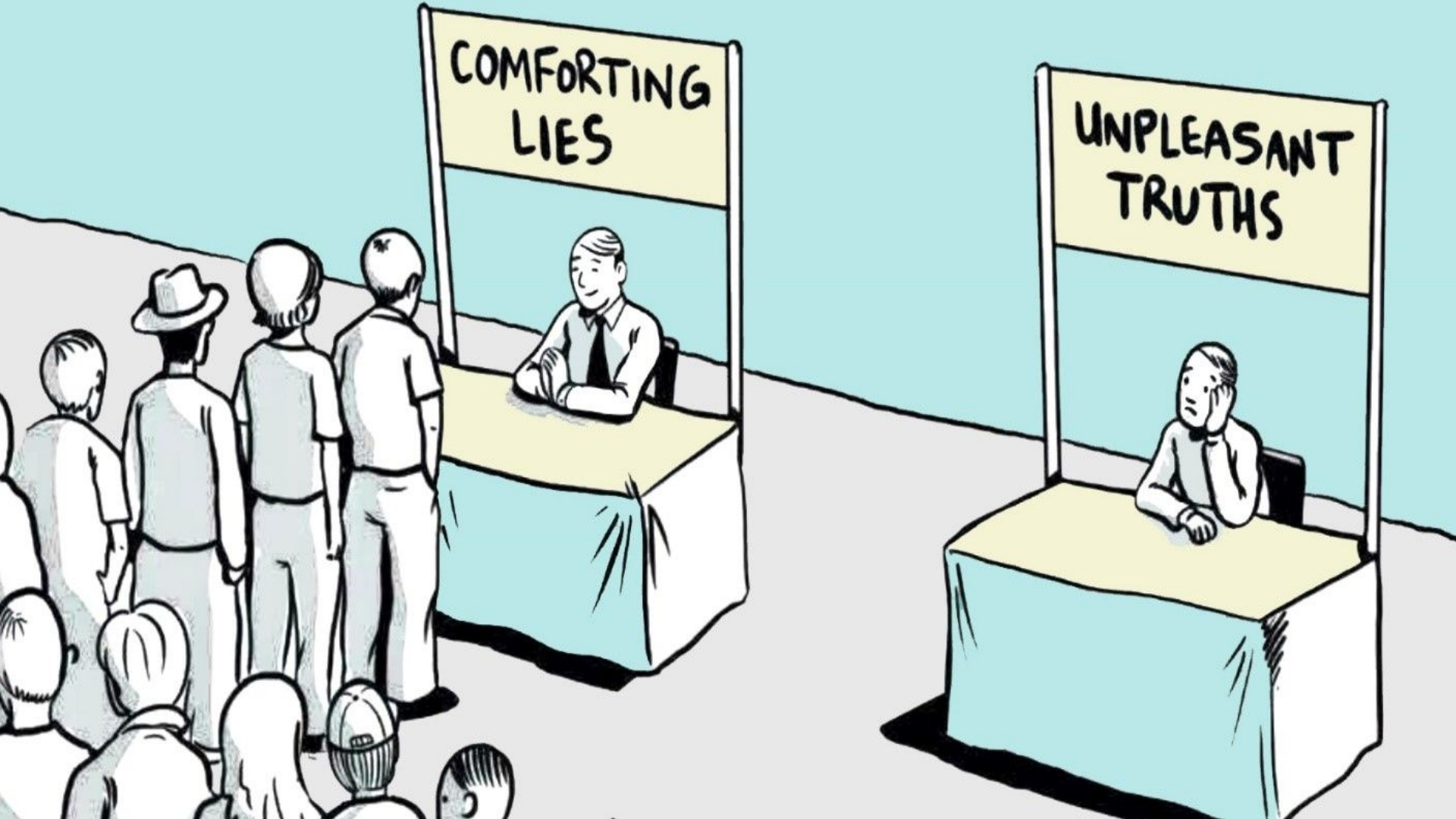
Tekst: www.marketgames.io/blog-posts/teaching-critical-thinking-with-technology i

www.forbes.com/sites/bernardmarr/2022/08/05/13-easy-steps-to-improve-your-critical-thinking-skills/?sh=72e2ff145ecd

Budowanie krytycznego myślenia

Krytyczne myślenie jest uważane za podstawową praktykę w zakresie umiejętności korzystania z mediów i ochrony przed dezinformacją i manipulacją przez propagandę. Oto kilka przydatnych porad, które pomogą ci wyostrzyć umiejętności krytycznego myślenia:

1. Zawsze weryfikuj nowe informacje ostrożnym okiem.
2. Sprawdź, skąd pochodzą informacje. Czy jest to wiarygodne źródło? Jaka jest motywacja autora?
3. Rozważ więcej niż jeden punkt widzenia.
4. Ćwicz aktywne słuchanie. Staraj się słuchać bez osądzania - krytyczne myślenie polega na zachowaniu otwartego umysłu.
5. W razie potrzeby zbieraj dodatkowe informacje.
6. Zadawaj wiele otwartych pytań. Ciekawość jest kluczową cechą krytycznych myślicieli.
7. Znajdź własne renomowane źródła informacji (znane serwisy informacyjne, organizacje non-profit itp.)
8. Staraj się nie czerpać wiadomości z mediów społecznościowych.
9. Naucz się rozpoznawać fałszywe wiadomości i stronnicze informacje.
10. Kwestionuj własne uprzedzenia i formułuj własne opinie - krytyczne myślenie polega na niezależnym myśleniu.
11. Kontynuuj pracę nad swoimi umiejętnościami krytycznego myślenia. Istnieje wiele internetowych platform edukacyjnych, takich jak Udemy i Coursera, na których można znaleźć kursy dotyczące wzmacniania umiejętności krytycznego myślenia, a także kursy dotyczące konkretnych tematów, takich jak błędy poznawcze.

COMFORTING
LIES

UNPLEASANT
TRUTHS

Źródło obrazu: www.tutorsploit.com/sociology/top-50-examples-of-confirmation-bias/

Źródło tekstu: <https://hbr.org/tip/2017/07/to-avoid-confirmation-bias-in-your-decisions-consider-the-alternatives>

Efekt potwierdzenia / błąd konfirmacji

Efekt potwierdzenia można zdefiniować jako tendencję ludzi do poszukiwania, faworyzowania i zapamiętywania informacji, które wspierają lub potwierdzają ich wcześniejsze przekonania, jednocześnie ignorując i/lub dyskredytując informacje, które tego nie robią. Wszyscy ludzie są na to podatni, ponieważ jest to rodzaj skrótu lub błędu myślowego, którego ludzie używają podczas gromadzenia i interpretowania informacji. Efekt potwierdzenia chroni naszą samoocenę, ponieważ ludzie mają lepsze samopoczucie, jeśli coś, co założyli, okaże się słuszne. Niektóre z rodzajów błędu konfirmacji to: tendencyjna uwaga, tendencyjna interpretacja i tendencyjna pamięć.

Harvard Business Review sugeruje: "Aby uniknąć tej pułapki, poświęć trochę czasu przed podjęciem swojej decyzji i zadaj sobie pytanie, co by się stało, gdybyś dokonał odwrotnego wyboru. Zbierz dane potrzebne do obrony tego przeciwnego poglądu i porównaj je z danymi wykorzystanymi do poparcia pierwotnej decyzji. Ponownie oceń swoją decyzję w świetle większego zestawu danych. Twoja perspektywa może być nadal niekompletna, ale będzie znacznie bardziej zrównoważona".

TRUMP WANTS TO SEE YOU IN DC

JAN 5 | 1 PM

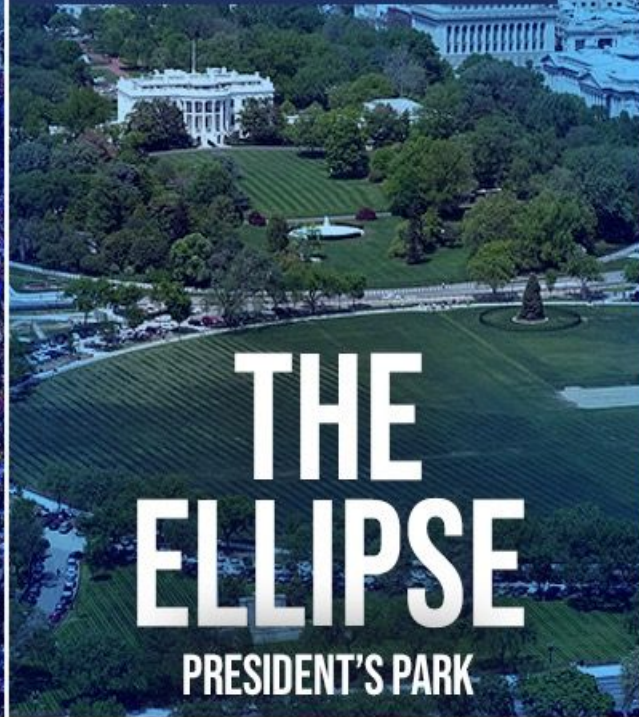

FREEDOM PLAZA

BROOKS MERIWETHER

© NBC Washington's Shomari Stone and Photojournalist Brooks Meriwether.

JAN 6 | 9 AM

THE ELLIPSE

PRESIDENT'S PARK

JAN 6 | 1 PM

CAPITOL BLDG

(NORTH EAST DR)

MARCHTOSAVEAMERICA.COM

Zdjęcie: @ScottPresler 5 stycznia 2021 r., Twitter/X <https://twitter.com/ScottPresler/status/1346514289339883520>

Tekst: www.washingtonpost.com/politics/2021/02/10/when-did-jan-6-rally-become-march-capitol/

6 stycznia 2021 r., zamieszki na Kapitolu

3 listopada 2020 r. kandydat Demokratów Joe Biden pokonał republikańskiego prezydenta Donalda Trumpa. Biden został nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych. Przed, w trakcie i po podliczeniu głosów Trump i inni Republikanie próbowali unieważnić wybory, zarzucając powszechne oszustwa wyborcze. Ostatecznie wybuch przemocy mający na celu zepsucie pokojowego przekazania władzy zaskoczył wszystkich.

Zwolennicy prezydenta USA Donalda Trumpa zebrali się w Waszyngtonie 6 stycznia 2021 r., aby zaprotestować przeciwko wynikom wyborów i poprzeć żądanie Trumpa, aby wiceprezydent Mike Pence i Kongres odrzucili zwycięstwo Joe Bidena. Planowane wydarzenie na Ellipse, zwane wiecem "Save America", obejmowało również przemówienia prezydenta Trumpa i Rudy'ego Giulianiego (byłego burmistrza Nowego Jorku i prawnika Trumpa). Demonstracje zakończyły się zamieszkami, a zwolennicy Trumpa (niektórzy z nich byli członkami prawicowych bojówek i grup białych ekstremistów) zaatakowali Kapitol.

Odzyskanie budynku Kapitolu zajęło cztery godziny. W następstwie tego wydarzenia powołano specjalną komisję do zbadania tego wydarzenia, a ponad 900 osób zostało oskarżonych.

Tutaj można znaleźć wszystkie tweety Donalda Trumpa opublikowane 6 stycznia 2021 r.:

www.presidency.ucsb.edu/documents/tweets-january-6-2021

STUDENTEN

CHRONO
1933

SEID
PROPA-
GANDISTEN
DES
FÜHRERS

ANWANDT
KUNST
MÜNCHEN

HOCH- u. FACHSCHULEN BEKENNEN SICH AM 29. MÄRZ
ZUR DEUTSCHEN FREIHEITSBEWEGUNG

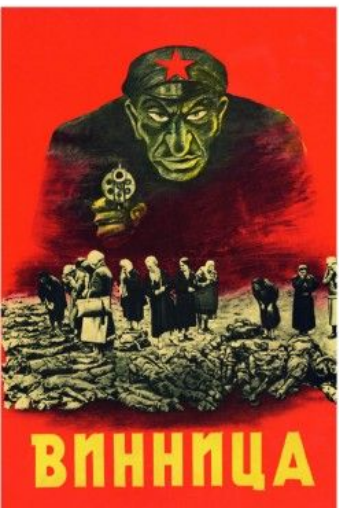
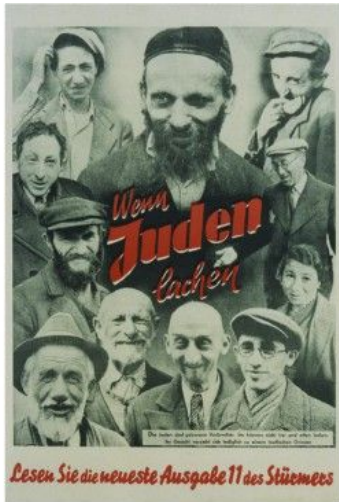
Obraz/tekst: "Studenci/Bądź propagandystą Führera. Uniwersytety i szkoły wyższe deklarują poparcie dla niemieckiego ruchu wolnościowego 2 marca". <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/indoctrinating-youth>

Nazistowska edukacja i indoktrynacja

Albert Einstein powiedział kiedyś: "Edukacja to nie nauka faktów, ale szkolenie umysłu do myślenia". Edukacja w nazistowskich Niemczech, niestety, kierowała się dokładnie odwrotną koncepcją - indoktrynacją - która, według britannica.com, uczy (kogoś) w pełni akceptować idee, opinie i przekonania określonej grupy i nie brać pod uwagę innych idei, opinii i przekonań.

Edukacja w Trzeciej Rzeszy służyła indoktrynacji uczniów narodowosocjalistycznym światopoglądem. Nazistowscy uczeni i nauczyciele gloryfikowali nordyckie i inne "aryjskie" rasy, jednocześnie określając Żydów i inne tak zwane gorsze narody jako pasożytnicze "rasy bękartów" niezdolne do tworzenia kultury lub cywilizacji... W klasie instrukcje miały na celu wytworzenie świadomych rasowo, posłusznych, ofiarnych Niemców, którzy byliby gotowi umrzeć za Führera i Ojczyznę. Oddanie Adolfowi Hitlerowi było kluczowym elementem szkolenia Hitler Jugend. Niemieccy nastolatki przysięgali wierność Hitlerowi i zobowiązali się służyć narodowi i jego przywódcy jako przyszli żołnierze.

Organizacje młodzieżowe, takie jak Hitler Jugend i Liga Niemieckich Dziewcząt, służyły temu samemu celowi.

Zdjęcia: Rząd pierwszy: (trzeci i czwarty od lewej) Muzeum Okręgowe w Rzeszowie; (piąty od lewej) dzięki uprzejmości Randall Bytwerka. Rząd drugi: (pierwszy od lewej) Hoover Institution Archives; (czwarty od lewej) Library of Congress; (piąty od lewej) Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. <https://medium.com/memory-action/why-we-need-to-study-nazi-propaganda-69c7419b5a54>

Nazistowskie plakaty propagandowe

Partia nazistowska zrewolucjonizowała przekaz ideologiczny w Niemczech. Zadbła o to, aby wszyscy Niemcy, nie tylko ci bezpośrednio zaangażowani w działalność wojskową, ale także cywile (dzieci i młodzież) uwierzyli w ich sprawę. Oprócz inwestowania w nowe czołgi, samoloty i okręty podwodne, ludzie byli obficie karmieni niekończącą się nazistowską propagandą za pośrednictwem filmów, radia i niezliczonych plakatów, gdziekolwiek się zwrócili. Innowacyjne podejście nazistów do propagandy i wgląd w psychologię mas są nadal stosowane przez wielu, od populistycznych polityków po organizacje ekstremistyczne.

"Czy propaganda, tak jak ją rozumiemy, nie jest również formą sztuki?" zapytał Joseph Goebbels, nazistowski minister propagandy, w czerwcu 1935 roku. Naziści zaprojektowali wysoce artystyczne plakaty, które bardzo skutecznie wpływały na masy. Zaangażowali wszystkich znanych artystów swoich czasów, z których wielu było zagorzałymi zwolennikami nazistów, jak na przykład grafik i architekt Ludwig Hohlwein. Jego plakaty propagandowe odniosły taki sukces, że zakazano mu pracy przez wiele lat po wojnie. Estetyczny język plakatów wykorzystywał kolaże fotograficzne i wyraźne napisy oraz przekazywał jasne wiadomości przemawiające do ludzi.

Nawet długo po wojnie plakaty były (i nadal są) przedmiotem badań i kontrowersji. Wystawa nazistowskich plakatów w monachijskim Stadtmuseum w 2012 roku zatytułowana "Typografia terroru - plakaty w Monachium w latach 1933-1945" wywołała gorące dyskusje.